

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

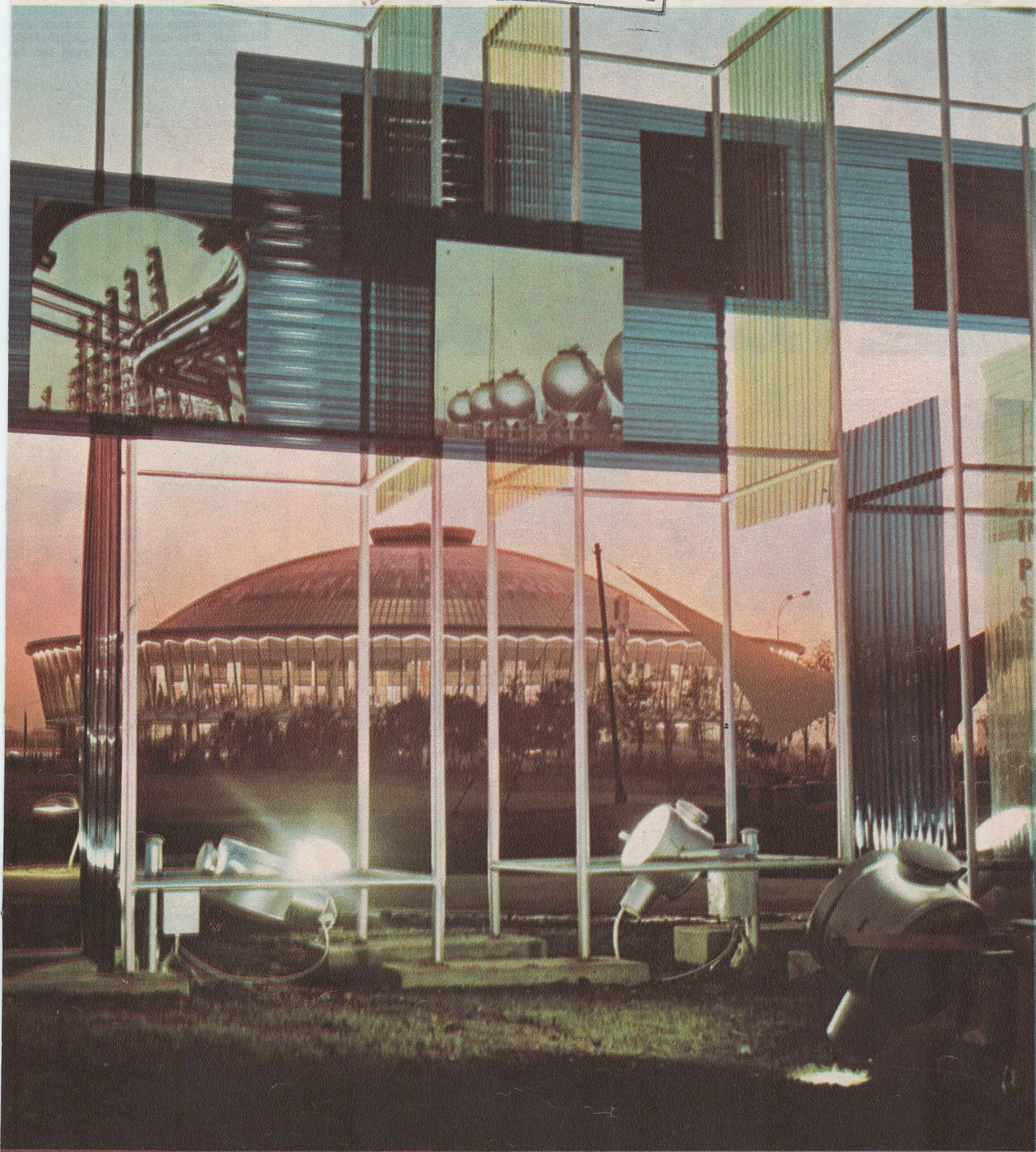
35

OGLINDA MARILOR ÎNFĂPTUIRI

SCRISOAREA
Schită de Erskine Caldwell

PEȘTERA ȘI OMUL

Anul XIII nr. 35 (483) — 29 august 1964

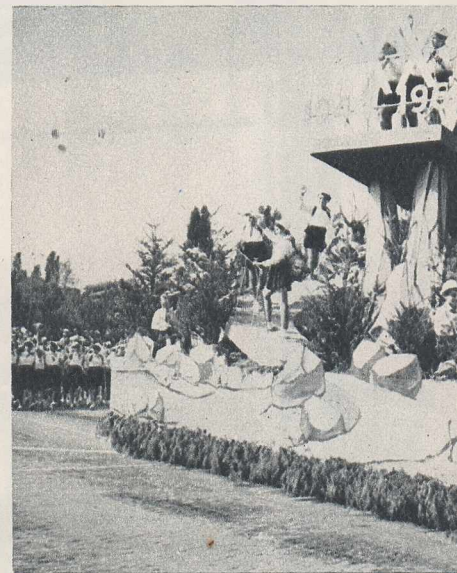

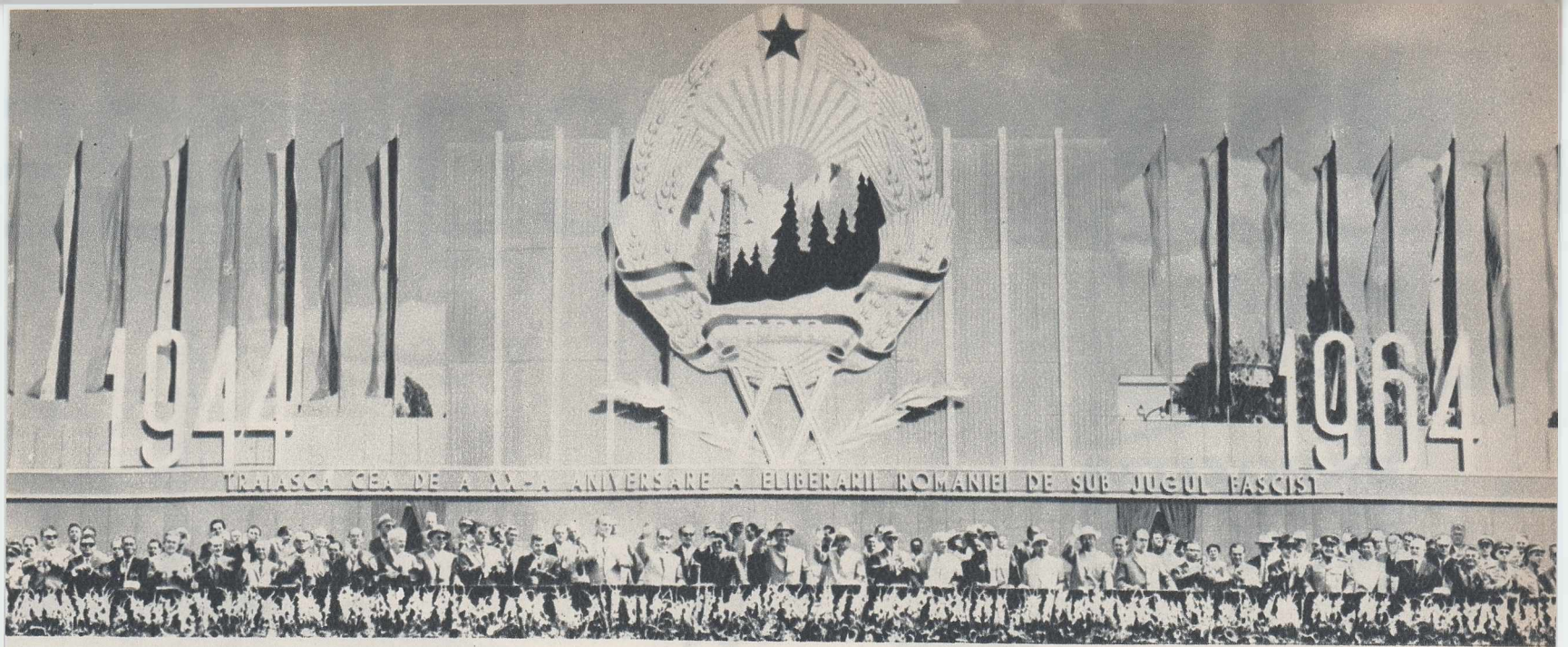
Poporul nostru a sărbătorit ziua de 23 August, cea de-a XX-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist, prin mari demonstrații ce s-au desfășurat într-o atmosferă de puternic entuziasm. Oamenii muncii, manifestându-și încrederea în politica Partidului Muncitoresc Român, și-au afirmat cu acest prilej, încă o dată, hotărârea de a spori victoriile cucerite pînă acum, înfăptuind marea program al desăvîșirii construcției socialiste, sub conducerea înțeleaptă a partidului.

În paginile de față publicăm o serie de imagini de la parada militară și demonstrația oamenilor muncii din Capitală. Demonstrații asemănătoare ale oamenilor muncii au avut loc în toate regiunile țării.

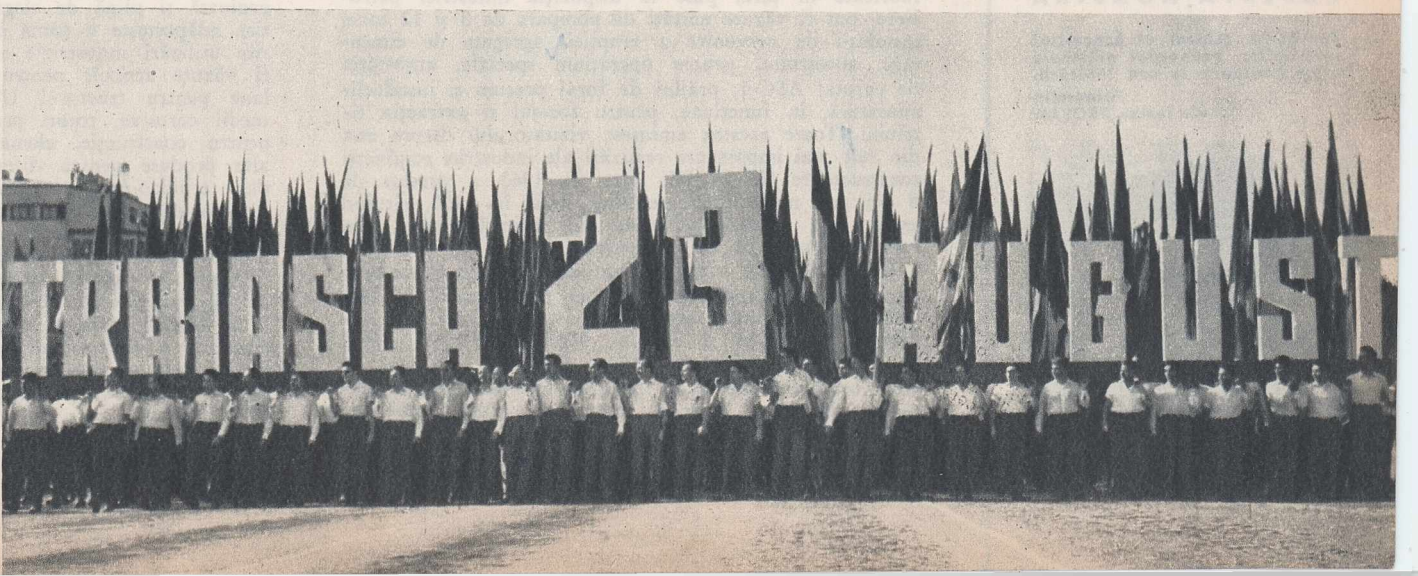
ASPECT

E LA MAREA SARBATOARE

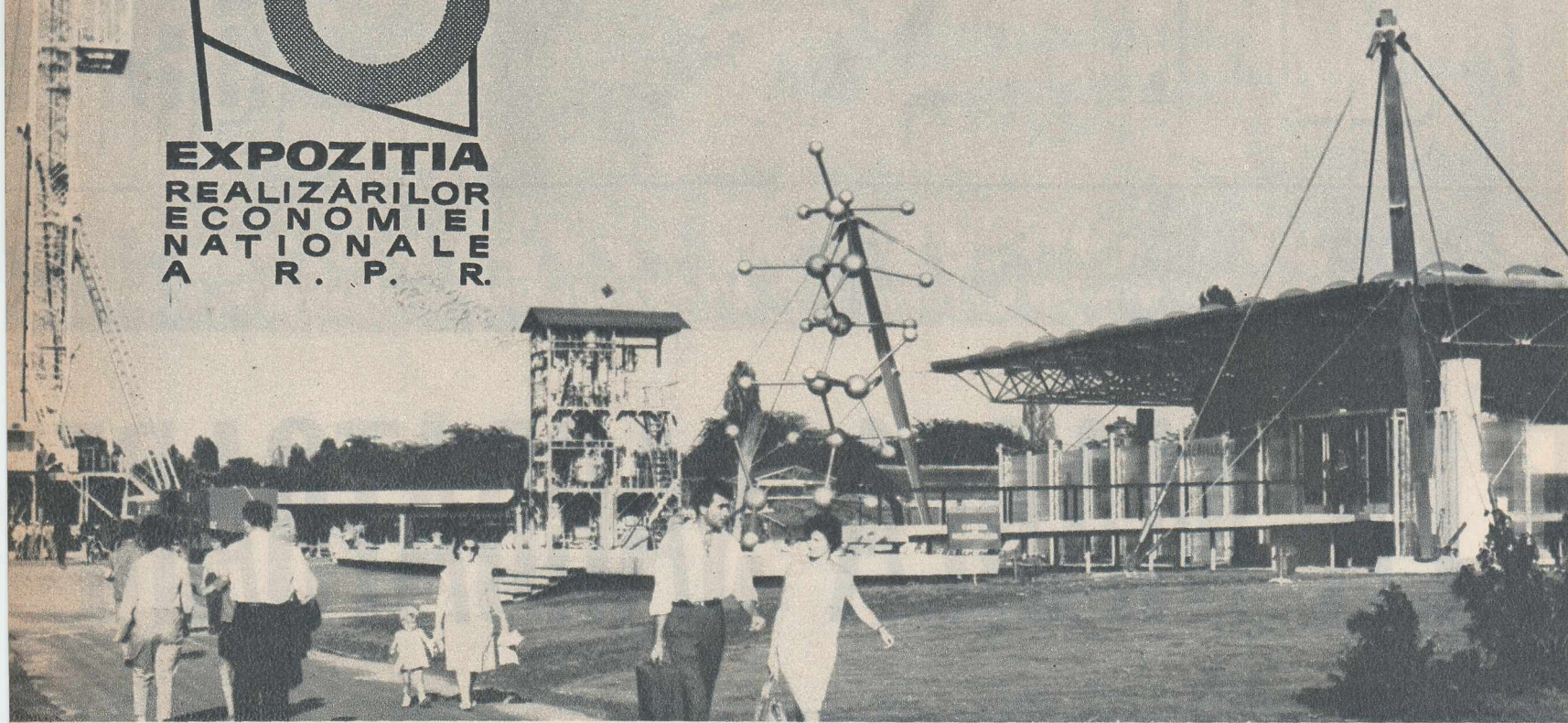

1944
1964

**EXPOZIȚIA
REALIZĂRILOR
ECONOMIEI
NAȚIONALE
A R. P. R.**

oglindea

POPAS LA STANDURILE INDUSTRIEI PETROLULUI ȘI CHIMIEI

Dacă, privită din depărtare, te îndeamnă la metaforă, la poezie, văzută de aproape, străbătută cu pasul, Expoziția realizărilor economiei naționale a R.P. Române îți oferă imaginea vie și complexă a drumului parcurs de patria noastră de-a lungul a două decenii de construcție socialistă. Trecând prin fața miilor de exponate, fiecare om al muncii va regăsi în această vastă oglindă a înfăptuirilor o particulă ce reprezintă elanul, munca și strădania sa la construirea mărețului edificiu al socialismului. La fiecare pas, vizitatorul va recunoaște cu legitimă mândrie și satisfacție cuvântul partidului tradus în faptă prin hărnicia și geniul creator al poporului.

Parcurgând marile întinderi pe care se desfășoară sutele de standuri ale expoziției, vizitatorul este ispășit să zăbovească îndelung în fața fiecăruia dintre ele. Ne propunem și noi ca, împreună cu cititorii noștri, să poposim pe rând prin unele sectoare, astfel încât la capătul suitei de însemnări pe care o începem cu prezentul număr, să putem oferi o sinteză a ceea ce expoziția reprezintă, în ansamblul ei.

Pășind pe aleea largă care ne conduce în incinta expoziției sîntem întâmpinați de siluetele zvelte și impunătoare ale instalațiilor de foraj 3 DH-200 A pentru mari adîncimi și T-50 A. În jurul lor se întinde un adevărat șantier petrolier. Printre utilajele moderne, fabricate în țară, puse la dispoziția industriei petroliere, pot fi văzute unități de pompare de 5 și 12 tone, instalații de prevenire a erupției, agregate de cimentare, autotrolul pentru operațiuni speciale, autostația de carotaj ASC-1, prăjini de foraj precum și instalații miniatură, în funcțiune, pentru forajul și extracția țiteiului. Toate acestea amintesc vizitatorului despre una din cele mai importante realizări ale industriei românești constructoare de mașini, care în 1963 a produs de 8 ori mai mult utilaj petrolier decît în 1950, situînd astfel țara noastră pe unul din primele locuri din lume în producția de asemenea utilaj.

Continuîndu-ne vizita pîtrundem în vasta rotundă a pavilionului central, unde pe un mare spațiu al inelului de la parter sînt prezentate realizări ale industriei petrolului și chimiei. Mostre ale unui bogat sortiment de produse petroliere, între care benzine cu cifre octanice superioare, motorine speciale, uleiuri, parafine, bitumuri, benzen, cocs de petrol, oglindesc gradul înalt la care industria petrolieră românească valorifică bogatele zăcăminte de țitei. Datorită noilor instalații moderne, construite în anii noștri, în 1963

industria de prelucrare a țiteiului a produs de circa 4 ori mai mult decît în anul 1938, iar valoarea produselor petroliere obținute dintr-o tonă de țitei a fost de 1,6 ori mai mare.

Numeroase fotografii, grafcie, machete și mostre adu în fața vizitatorului imaginea drumului parcurs de industria noastră chimică chemată să aducă un apor substanțial în valorificarea tot mai complexă a bogățiilor naturale ale țării. Progresul rapid al industriei noastre chimice este ilustrat de faptul că în 15 ani și-a mărit producția de 18 ori, chimia ajungînd să ocupe locul al doilea în producția globală a industriei grele, după construcțiile de mașini. Produsele românești se bucură de mare căutare și peste hotare: în 1963, noi am exportat produse chimice în 65 de țări.

Dintre cele peste 5.500 de produse pe care le realizează astăzi industria noastră chimică sînt prezentate în cadrul expoziției produse petrochimice de bază produse din cauciuc sintetic, coloranți, detergenți, auxiliari pentru textile și pielărie, emailuri, solvenți și plastifianți, rășini, medicamente de sinteză, produse clorosodice, azot și derivați, acid sulfuric și derivați diverse produse anorganice, celulozice etc.

Nu vom încheia această primă etapă a vizitei întreprinse la Expoziția realizărilor economiei naționale a R.P. Române, înainte de a fi făcut un popas și în pavilionul cu produse din mase plastice. Construcție ingenioasă și plină de eleganță, pavilionul maselor plastice adăpostește o gamă largă de produse pentru diferite utilizări industriale agricole și menajere. Aici pot fi văzute articole pentru industria electrotehnică, volane pentru tractorul U-650 și auto, tuburi pentru medii corosive, rotorii pentru pompe, jaluzele și plăci pentru construcție, elemente de filtrare, precum și alte produse pentru diferite utilizări industriale, produse tehnico-sanitare, produse pentru ambalaj. Reține de asemenea atenția vizitatorilor bogăția de forme și culori sub care se înfățișează variatul sortiment de bunuri de larg consum realizat din mase plastice.

Ajuns la capătul călătoriei prin minunata lume a chimiei, vizitatorul încearcă emoția și satisfacția pe care o ai în fața marilor înfăptuiri și este însuflețit de dorința de a cunoaște și celelalte sectoare ale expoziției care arată în mod complex atât înfățișarea de azi a patriei cît și largile perspective pe care i le deschide viitorul.

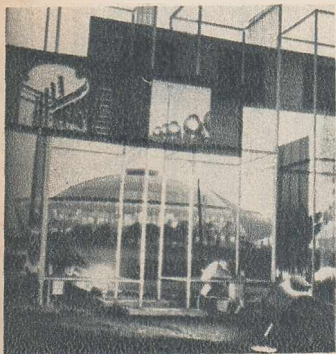
Z. VASILIU

Fotografiile de Elena GHERA
și Traian PROSAN

COPERTA NOASTRĂ

Pavilionul central al Expoziției realizărilor economiei naționale a R.P. Române - la ora inserării.

Fotografie de Traian PROSAN

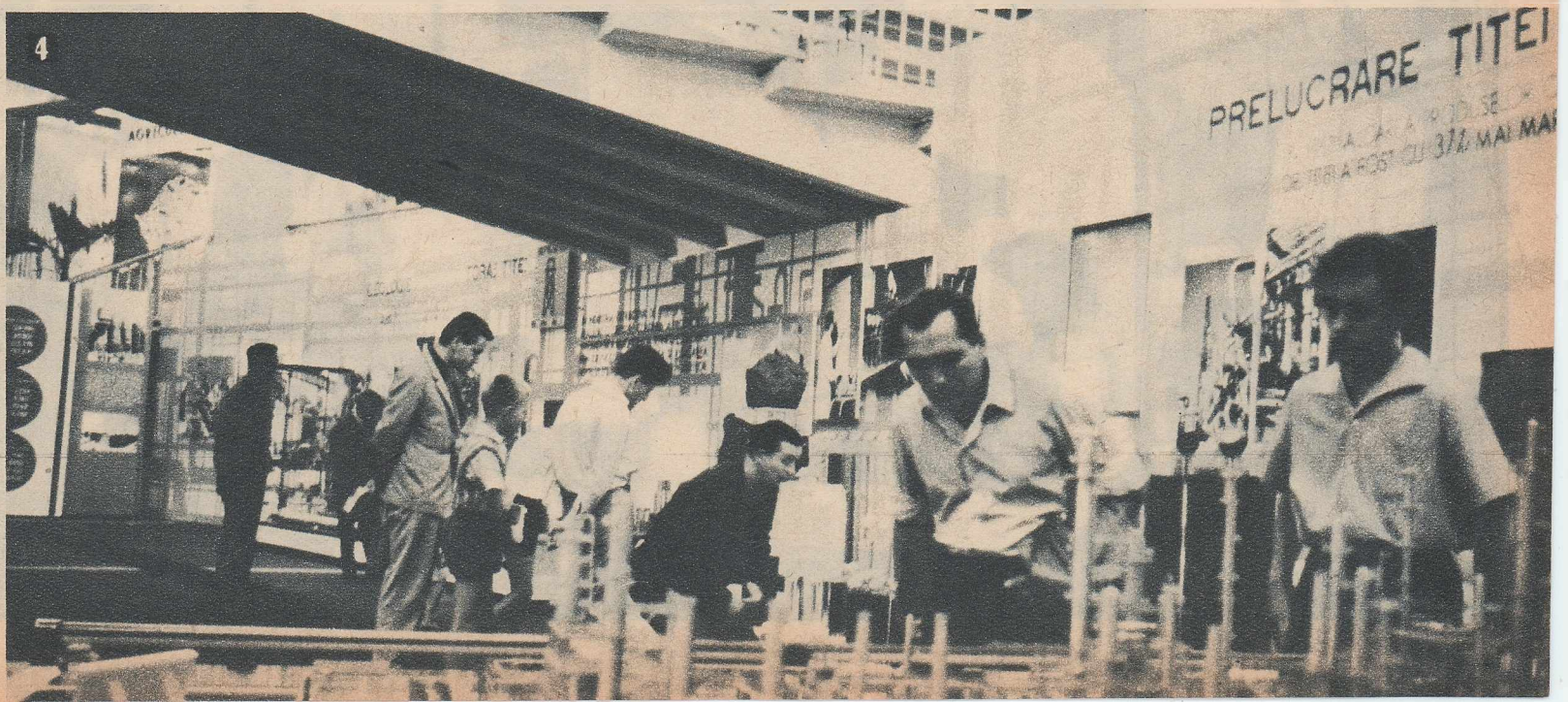

marilor infăptuiri

- 1** Ingenioasa construcție a pavilionului maselor plastice se înalță în imediata vecinătate a șantierului petrolier.
- 2** Anvelopele produse de industria petrochimică românească sînt foarte apreciate atît în țară cît și peste hotare.
- 3** Bogata gamă de exponate din pavilionul maselor plastice ilustrează dezvoltarea impetuoasă a acestei ramuri a industriei noastre petrochimice.
- 4** La parterul pavilionului central, unde este amplasat standul industriei petrolului și chimiei, vizitatorii examinează cu interes machetele noilor rafinării apărute pe harta patriei.

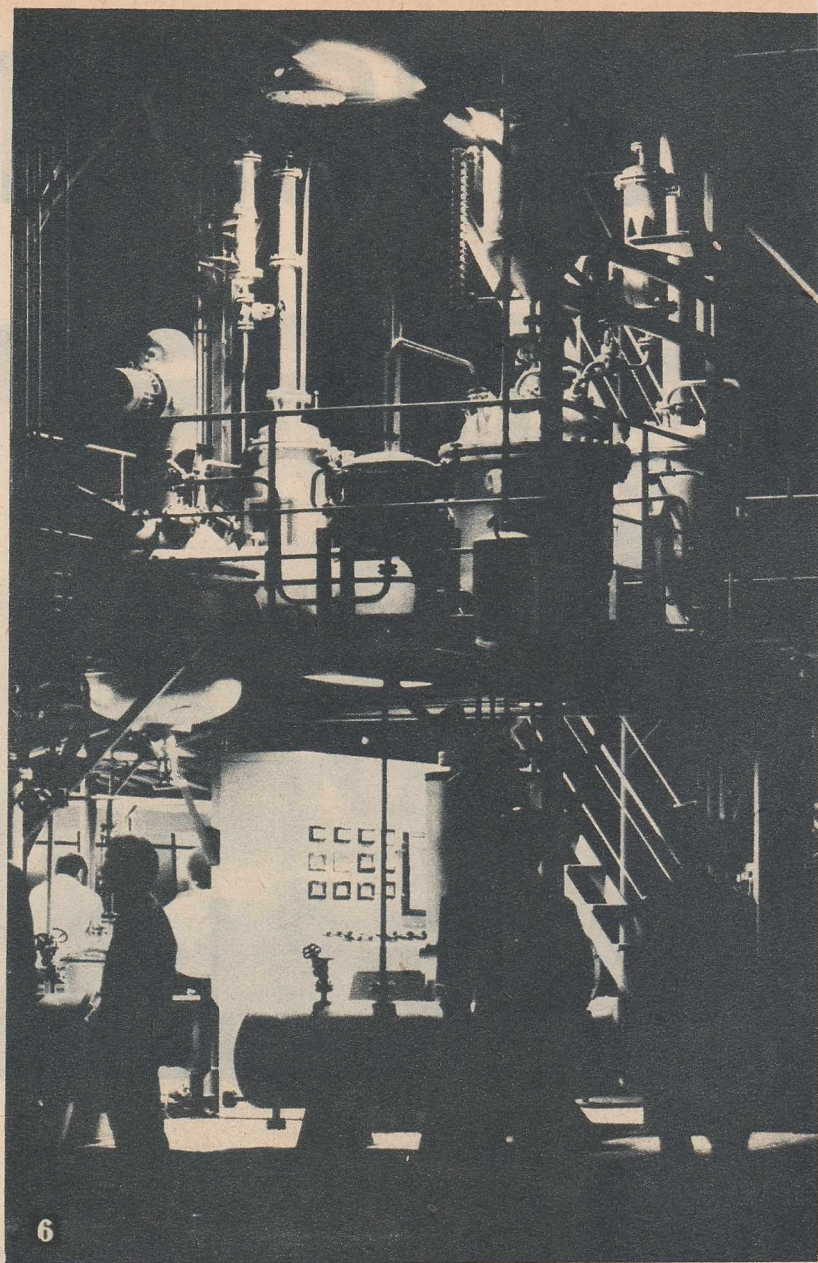
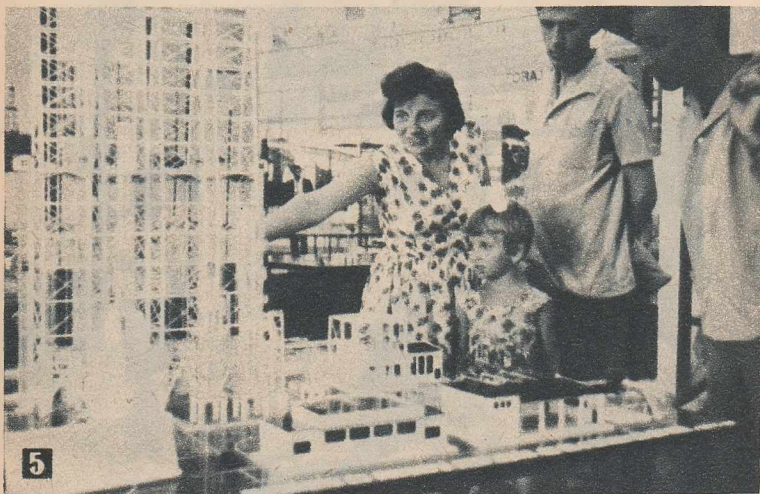

oglinda marilor infăptuiri

5 Măiestria și ingeniozitatea realizatorilor expoziției se reflectă și în numeroasele machete ce reproduc în amănunt uriașele și complicatele instalații petrochimice.

6 Noaptea, luminile de pe modernele instalații industriale se adaugă la impresionanta feerie de lumini a întregii expoziții.

7 Un stand care reține îndelosebi atenția vizitatoarelor : cel al firelor și fibrelor sintetice.

Audițiile în fața profesorilor fac parte din programul de lucru obișnuit al tinerilor artiști.

Preludiu

Oricâtă imaginație ar avea locatarii unui cămin studențesc nu cred că ar reuși vreunii să-și organizeze viața în asemenea chip, încât să creeze o personalitate fiecărui etaj; ne-ar fi greu să spunem, bunăoară, parterul este sediul „rezistenței materialelor”, etajul unu — al „calculului integral”, etajul II — „al filozofiei antice”. Unor cămine le este dat însă uneori să cunoască și caracterizări de soiul acestora. Iată, la parterul Căminului studențesc nr. 3, de pe str. Memorandumului din Brașov, am auzit într-una din zilele trecute o vioară cântând ore în șir numai Sonata a II-a de George Enescu. Am ascultat atunci sunetele grave ale unei viori, ale uneia singure, care a devenit stăpîna tuturor acestor camere în care pînă acum două luni se discuta despre tot ce e sub soare. Așadar, o vioară (gravă) și Sonata a II-a de Enescu...

Cu un etaj mai sus, am auzit, tot ore îndelungate, frînturi din Sonata a III-a de Isaye. Așadar, o altă vioară (lirică) și Sonata a III-a de Isaye. Fiecare etaj (căci pentru a putea exersa nestingheriți violoniștii locuiesc cite unul la fiecare cat) are personalitatea sa în aceste zile și același lucru se poate spune nu numai despre căminul acesta, ci și despre alte locuri brașovene care găzduiesc pe tinerii noștri artiști participanți la cel de-al III-lea Concurs și Festival internațional „George Enescu”.

De mai bine de o lună de zile, Brașovul a devenit orașul în care are loc preludiul concursului. Săli în care pianul și vioara sînt lucruri obișnuite sau camere pe ale căror mese n-au stat pînă acum partituri și arcușuri sînt unite de data asta de una și aceeași trăsătură: sînt săli de repetiție.

Cei aproape 30 de pianisti, violoniști și cîntăreți, selecționați pentru a concura la cel de al III-lea concurs și festival, repetă, repetă cu sfînta infrigurare a celor care știu că în artă numai munca răsplătește.

Cel puțin 8 ore de studiu și repetiție pe zi este o normă personală (și în același timp colectivă).

Fiecare și-a impus-o sie însuși. Unii dintre tinerii participanți sînt artiști cu care nu ne întîlnim pentru prima oară: Varujan Cozighian, Ion Buzea, Marius Rintzler, Ladislau Kiss, Maria Cristian, Gabriel Amiras, Ludovic Spiess sînt nume cunoscute iubitorilor de muzică. Alții, ca Valentina Ilie, Gheorghe Jalobeanu, Toma Wesmas, Octavian Rădoi, Dan Serbac sînt proaspeți absolvenți sau încă studenți ai conservatorului.

— Tovarășe profesor, repetăm Bach acum?

— Cum a mers astăzi?

— Bine, mai bine, tovarășe profesor, mîna stîngă mai ales.

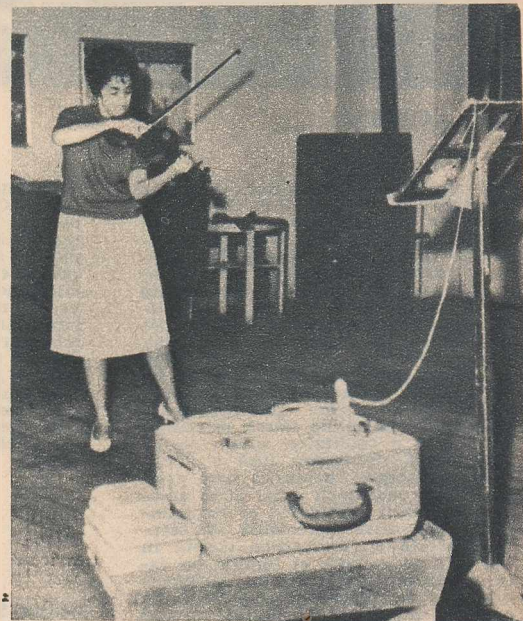
...Dialoguri obișnuite, din care cuvintele „tovarășe profesor” nu pot să lipsească.

Umăr lîngă umăr cu tinerii muncesc profesorii lor, cei care în anii de studiu le-au descifrat (sau le mai descifrează încă) primele taine ale măiestriei. Munca din conservator este continuată acum, cu maximă finețe și mîgală, pentru ca personalitatea tinărului interpret să se dezvolte în chipul cel mai armonios și firesc. Artiști și pedagogi de prestigiu ca Arta Florescu, Lidia Cristian, Emilia Petrescu-Cironeanu, Cella Delavrancea, Petre Ștefă-

nescu-Goangă, Constantin Stroescu, Garabet Avachian, Gh. Balogh sînt în aceste zile alături de elevii lor.

Și elevii poate știu (poate nu știu) că de cele mai multe ori, după terminarea orelor de repetiție, profesorul, retras în camera sa, se gîndește — pentru a cîta oară — la tot ce ține de făurirea individualității lor artistice. Profesori și elevi, alături de alți artiști consacrați, se străduiesc să reprezinte o școală muzicală românească demnă de această mare sărbătoare a artei — cel de-al III-lea Concurs și Festival internațional „George Enescu”.

Magda MIHĂILESCU
Fotografiile de EUGEN IAROVICI

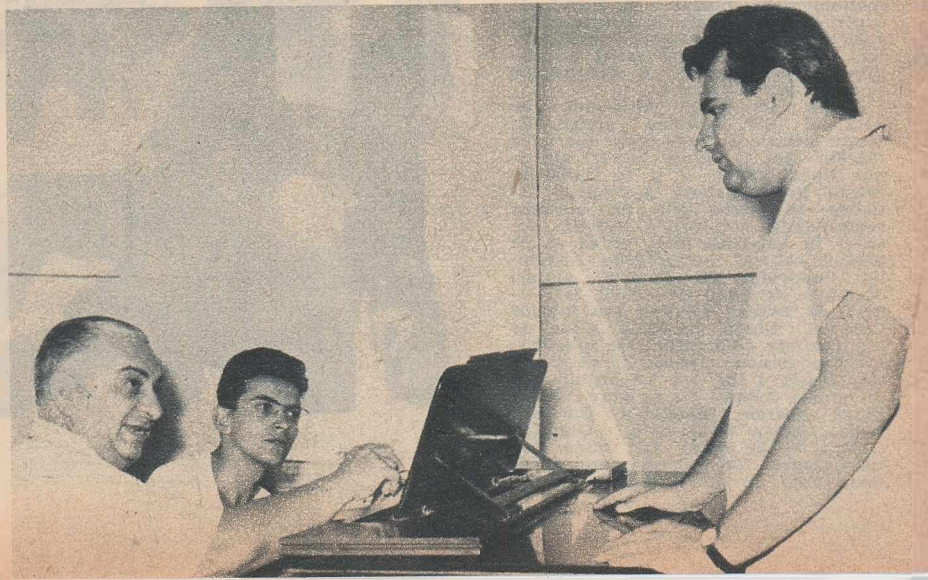

Magnetofonul, controlor de calitate.

Mezzo-soprana Milka Nistor finisează cu profesoara Emilia Petrescu-Cironeanu și pianista Marta Joja interpretarea unui lied de Brahms.

Cuvîntul maestrului Petre Ștefănescu-Goangă spune mult elevului său Ludovic Spiess.

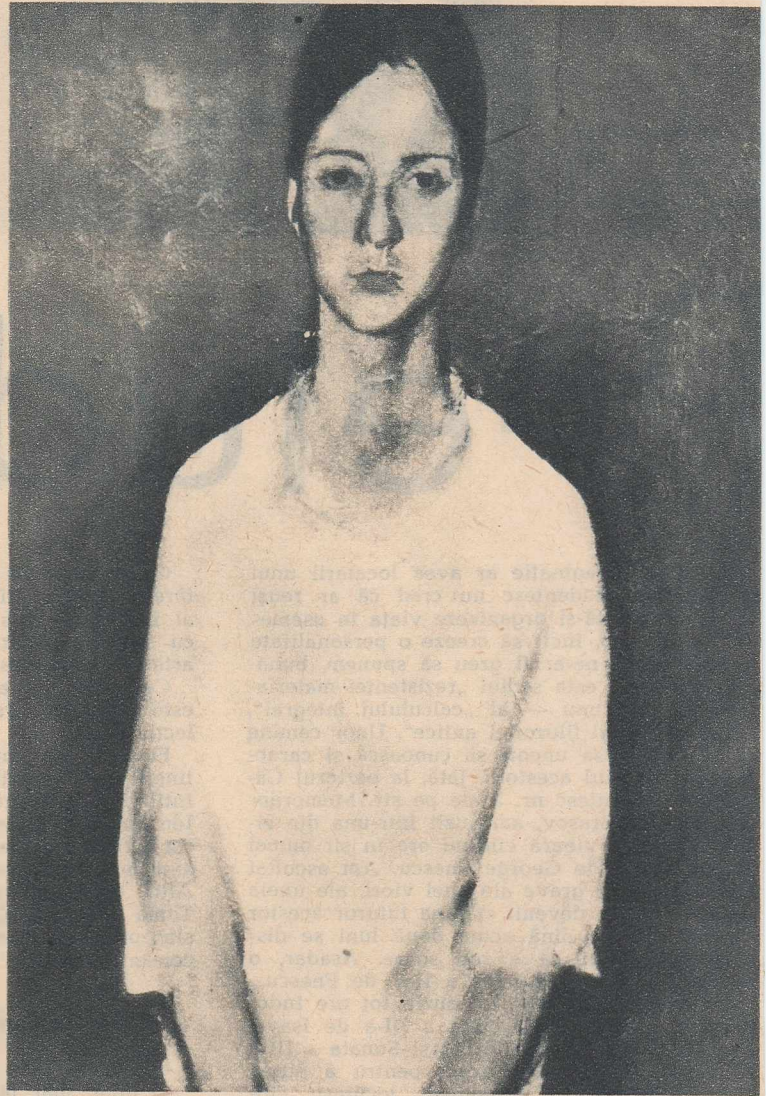

Din Expoziția de a

Petre ACHIȚENIE:

Eliberarea

Corneliu BABA:

Portret

În ajunul mării sărbători, în sălile Muzeului de artă al R.P. Romîne a avut loc vernisajul unei semnificative expoziții de artă plastică, o expoziție care, fiind seama de selecția riguroasă și numărul restrîns de lucrări expuse, poate fi considerată ca un moment de sinteză a evoluției picturii și sculpturii noastre. Se pot vedea, pe panourile expoziției, lucrări demonstrînd largă varietate de stiluri și de mijloace de expresie folosite de artiștii noștri, multilateralitatea talentelor plastice, generate de inepuizabila sursă de inspirație care e realitatea anilor noștri. Trebuie să remarcăm însă o dominantă a acestei expoziții prin care pictorii și sculptorii și-au adus omagiul lor mării sărbători; și dominantă aceasta, care determină atmosfera generală a expoziției, constă în explozia de culoare și lumină pe care o degajă lucrările, în sentimentul tonic de robustețe și plenitudine a vieții, care și se comunică privind aceste lucrări. Există opere care celebrează cotidianul anului XX, peisajul urbanistic obișnuit azi ochiului nostru, omul de pe stradă, dar subiectele acestea, transfigurate de sensibilitatea artistului, recapătă pe plînză, în piatră sau în bronz, întreaga lor semnificație. Există lucrări în care sînt surprinse, în desfășurarea lor dramatică, în trăsături monumentale, momente de seamă ale luptei poporului nostru pentru eliberare și pentru construirea socialismului, expoziția aducînd astfel o imagine reprezentativă a realităților noastre contemporane.

Expun în sălile Muzeului de artă al R.P. Romîne artiști de vîrstă diferite — lîngă opere ale unor maeștri pot fi văzute lucrări ale unor tineri artiști — și în însăși această înmănunchere a forțelor artistice se poate afla un element semnificativ vremurilor noastre. Intrînd în expoziție poți vedea — pe panoul central — lucrările Artistului Poporului H. Catargi alături de pinze semnate de artiști mîi tineri, ca Brăduț Covaliu sau Marius Cilievici. Lîngă picturile pline de luminozitate coloristică ale maestrului Ciucurencu, poate fi văzută o compoziție a lui Ion Gheorghiu sau un peisaj semnat de Grigore Vasile. Lîngă operele maeștrilor Corneliu Baba, Lucian Grigorescu, Dumitru Ghiță, M. H. Maxy, Ion Jalea, Boris Caragea, Ion Irimescu, Ion Vlad, Geza Vida se află lucrări ale tîne-

rilor Ion Bițan, Petre Achițenie, Ion Pacea, Constantin Piliuță, Florin Ciubotaru, Virgil Almășan, Victor Roman și alții. Și, deși unele din aceste picturi sau sculpturi pot fi considerate drept lucrări ce oglindesc diferite stadii de frămîntată căutare, se vede limpede drumul spre o maturitate artistică a acestor creatori. Se mai cere, fără îndoială, o aprofundare a mijloacelor de expresie plastică, o înțelegere mai adîncă a conținutului de viață transpus pe pînză; dar talentele acestea sigure ne îndreptățesc să așteptăm cu încredere viitoarele opere ale plasticienilor noștri.

Mircea DEAC

Ștefan SZONIY:

Grivița 1933

Aurel CIUPE:

Armonie

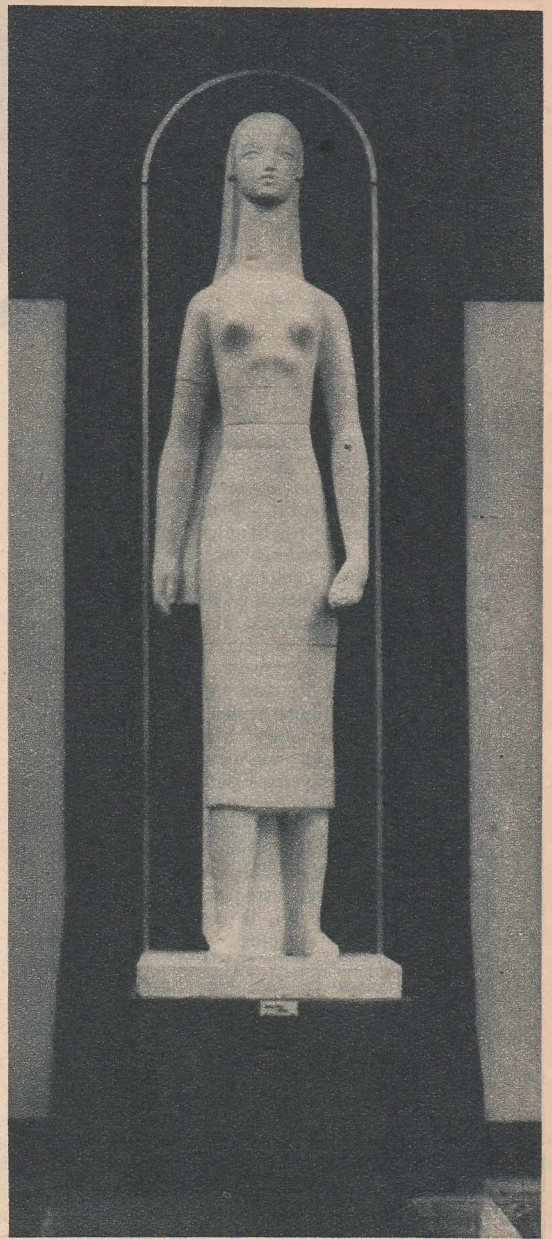

ă plastică

Lucian GRIGORESCU:

Tinerețe

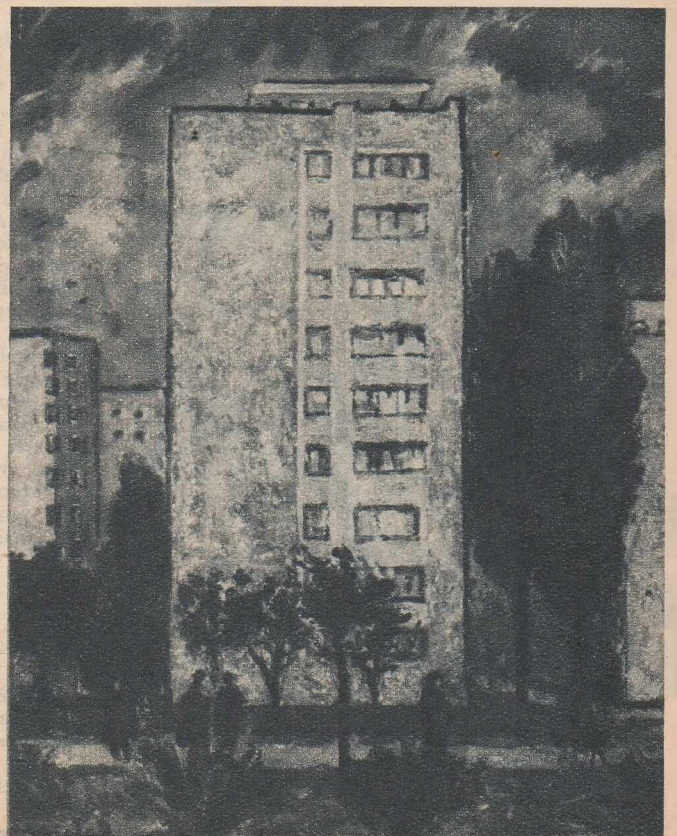

Corneliu MEDREA:

Victoria

Dumitru GHIAȚĂ:

Paisaj din București

Ligia MACOVEI:

Portret de muncitor

UN
PUNCT
PE
HARTĂ

HÀI PHÒNG

HÀI PHÒNG

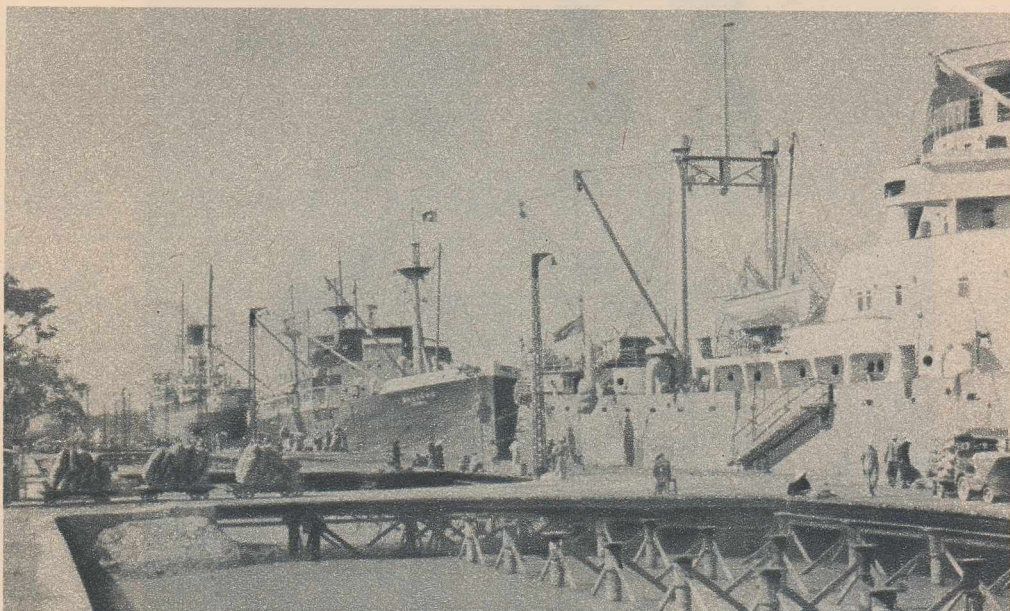
De pe podul suspendat peste apa mîloasă a canalului Sông Câm, poți cuprinde dintr-o privire întreaga panoramă a Hài Phòngului. Briza ușoară ce vine dinspre golful Tonkin poartă miresme tari, vestind apropierea oceanului. Alături de șampane și jonci, puternice remorhere lunecă pe fișia de apă, trăgînd șlepuri încărcate. O bogată paletă cromatică, alcătuită din gălbuiul roșiatic al apelor, din azurul înălțimilor, din verdele crud al vegetației luxuriante, te farmecă oriîncotro îți îndrepti privirea.

În zare se deslușesc coșuri de fabrici și străzi a căror animație începe brusc o dată cu faptul zilei. Căci, să nu uităm, aici la tropice forfota omenească este riguros dirijată de mersul carului de foc pe crugul cerului.

...În care din mileniiile geologice un capriciu al naturii a desfăcut din Fluviul Roșu acest braț rebel care și-a croit meandrele prin mănoasa deltă? Cert este că, din vremi străvechi, pe malurile lui, la confluența cu Marea Chinei de Sud, strămoșii vietnamezilor și-au durat așezări. Apărut pe locuri unde înainte vreme se găsea un sat, Hài Phòngul este — spre sfîrșitul secolului al XIX-lea — un oraș comercial și industrial, devenind apoi o fereastră maritimă, un punct de legătură cu alte meleaguri ale lumii.

Orașul se numără astăzi printre cele mai mari și mai frumoase ale Republicii Democratice Vietnam, fiind un însemnat centru industrial, comercial și administrativ. Cel mai important punct al său este însă, fără îndoială, portul. Tratatelor de concesiuni impuse altădată de colonialiști cuprindeau în mod obligatoriu și acest punct geografic.

Hài Phòngul este un oraș viteaz: înainte de revoluția din august 1945, ca și după aceea, a fost unul dintre centrele mișcării de eliberare. Un oraș greu încercat: în noiembrie 1946,

Docurile Hài Phòngului.

cu puțin înaintea începerii războiului de rezistență al poporului vietnamez, salvele navelor de război aflate în larg au ucis 20.000 din locuitorii săi. Nouă ani mai târziu, în 1955, după acordurile de la Geneva, Hài Phòngul a fost ultima localitate evacuată de corpul expediționar francez. În ce stare se afla orașul în acele zile este greu de închipuit. Un amănunt: evacuarea a inclus pînă și arhivele serviciului sanitar...

După ce pacea s-a reîntors pe meleagurile Vietnamului de Nord, Hài Phòngului i-a revenit un rol important în opera de reconstrucție a țării. Această filă de istorie, încă proaspătă, bogată în episoade emoționante, am citit-o în timpul călătoriei mele, acolo unde a fost scrisă cu un trandafir și sudoare de numeroșii ei eroi...

Mai întîi, trebuia refăcută „intrarea pe sub apă” în șenalul portului. Nepregetînd în fața pericolelor ce îi pîndeau din adînc, mateloții au scos la suprafață mii de tone de obuze și mine. Apoi, cu forțe proprii, au fost puse temeliiile unui serviciu de pilotaj. S-au refăcut și instalațiile portuare. Încă după primele zile de la eliberare, portul devenise de nerecunoscut: era prima victorie în munca pașnică de reconstrucție a locuitorilor Hài Phòngului.

Astăzi, în port acostează nave de mare tonaj, purtînd pavilioanele multor țări. La una din dane am zărit un vas suedez, ceva mai departe altul din Panama, apoi unul norvegian. Brăzdînd mări și oceane, poposesc aici și cargouri cu pavilionul R. P. Romîne. Brațele puternice ale macaralelor îndeplinesc în tot mai mare măsură munca foștilor „coolies”.

Hài Phòngul de azi evocă în mii de chipuri metamorfoza sa ascendentă: renaștere — dezvoltare — înfrumusețare. Despre aceasta grăiesc atît cifrele, cît și realitățile durate în beton și oțel.

Momentul eliberării moștenea un dezolat recensămînt industrial: șase întreprinderi, cu cea mai mare parte a mașinilor evacuate o dată cu corpul expediționar. Astăzi, în al zecelea an de viață nouă, în perimetrul

orașului se află 60 de fabrici și uzine, printre care marea fabrică de ciment, la a cărei dezvoltare și-au adus contribuția și specialiștii romîni, combinatul pentru conserve de pește (marea și fauna ei sînt prezente cu un rol vital în realitatea cotidiană a poporului vietnamez), centrala electrică, fabrica de sticlă și ultimul născut — șantierul de construcții navale.

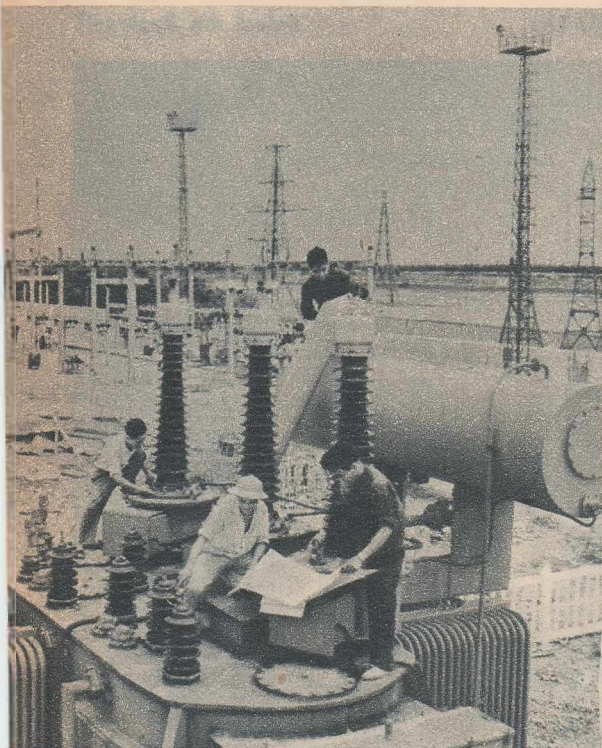
La rîndul său, regiunea Hài Phòng, situată de-a lungul coastei Vietnamului de Nord, este un bogat centru minier — minele de cărbuni se întind aci pe o distanță de 120 km — forestier, agricol și piscicol.

Înainte de eliberării Hài Phòngul avea 100.000 de locuitori; acum are circa jumătate de milion. Numărul muncitorilor a crescut de asemenea de aproape 15 ori (înmulțîți această cifră cu 5.000 și veți afla...). În vechiul oraș funcționa o singură școală secundară; acum există 27, cuprinzînd în clasele lor și pe cei 10.000 de școlari ale căror familii, originare din sud, s-au stabilit în acest oraș înfloritor, cu numeroase săli de spectacole, stadioane, parcuri, cluburi și biblioteci publice.

Colțurile pitorești ale orașului, purtînd amprenta tradițiilor populare, se bucură de interesul deosebit al turiștilor. Hài Phòngul nou însă crește și se dezvoltă impetuos, ca oraș și ca port, pe coordonatele socialismului în construcție.

Această muncă creatoare a fost recent tulburată de acțiunile agresive ale flotei a 7-a americane, ale cărei nave și avioane au atacat și bombardat localități de pe coasta nord-vietnameză, aflate în vecinătatea Hài Phòngului, provocînd pierderi în rîndurile populației. Opinia publică iubitoare de pace din lumea întreagă, ca și poporul romîn, și-a manifestat îngrijorarea față de aceste acte grave, exprimîndu-și totodată simpatia profundă și solidaritatea cu lupta dreaptă a poporului vietnamez de apărare a independenței naționale și a integrității teritoriale a R.D. Vietnam, pentru dezvoltarea ei pașnică și reunificarea țării potrivit acordurilor de la Geneva.

E. MIRONESCU

O parte din transformatorii de 110 kW care aprovizionează cu energie electrică obiectivele industriale din Hài Phòng.

PRIN
INSTITUTELE
NOASTRE
DE CERCETĂRI

PEȘTERA ȘI OMUL

de prof. univ. Constantin MOTAȘ, Om de Știință Emerit al Republicii Populare Române, consultantul științific al Institutului de speologie al Academiei R. P. Române

Coloane-„luminare” în galeria de 1.700 m lungime de la Topolnița.

Răspunzând rugăminții tovarășului Ștefan Ioan, asistent medical din București, și a altor cititori ai revistei noastre, publicăm acest articol despre biospeologie — știința fondată de savantul român Emil Racoviță despre lumea fabuloasă ce populează cele mai vechi „locuințe” ale omenirii: peșterile.

Din timpuri străvechi, imaginația omului a însuflețit peșterile cu zâne, Feți-Frumoși, Ilene Cosinzene, cu zmei și cu balauri, reflectând astfel fapte, oameni și animale din viață sau resuscitând, într-o formă nouă, nenumărate legende ale trecutului.

Balaurul din peștera de la Golubaș, ucis de Iovan Iorgovan „Braț de buzdugan”, „falnic căpitan”, nu este decât... musca columbacă (*Simulium columbacense*), care prin înțepăturile ei veninoase face uneori ravagii, omorând vitele. Iar Iovan Iorgovan este numele sub care e cunoscut de poporul nostru eroul legendar grec Hercule, care are la activul său atâtea isprăvi de vitejie, încât ne-ar trebui un volum ca să le povestim. El a ucis și faimoasa hidră din Lerna, monstrul cu șapte capete care trăia și hălăduia în mlaștinile din Beoția și care reprezenta de fapt simbolul malariei, răspândită

de țînțari. S-ar putea spune deci că Hercule a inaugurat prima campanie antimalarică din istorie!

BASM ȘI REALITATE

La noi multe legende și denumiri sînt legate de numele eroului grec și de unele peșteri din țara noastră. Astfel, în cîntecele poporului se vorbește de întîlnirea dintre Hercule și Echidana (Șerpoaica) într-o peșteră dintre Banat și Mehedinți, Peștera muierei, la nord-vest de Costești. După ce a ucis pe Diomede, regele Traciei, cel care își hrănea caii cu carne de om, Hercule a venit în părțile Dunării de jos ca să caute herghelia dispărută a aceluia monarh. Aici, în Peștera muierei, a avut eroul trei copii cu Echidana; aceștia au fost — după

(Continuare în pag. 12)

PESTERA ȘI OMUL

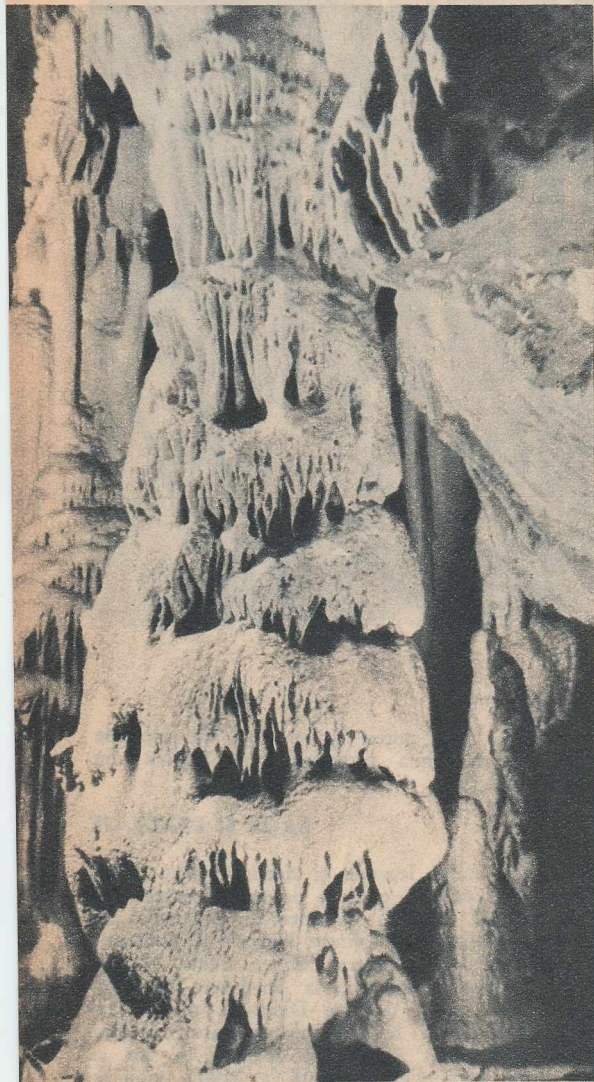
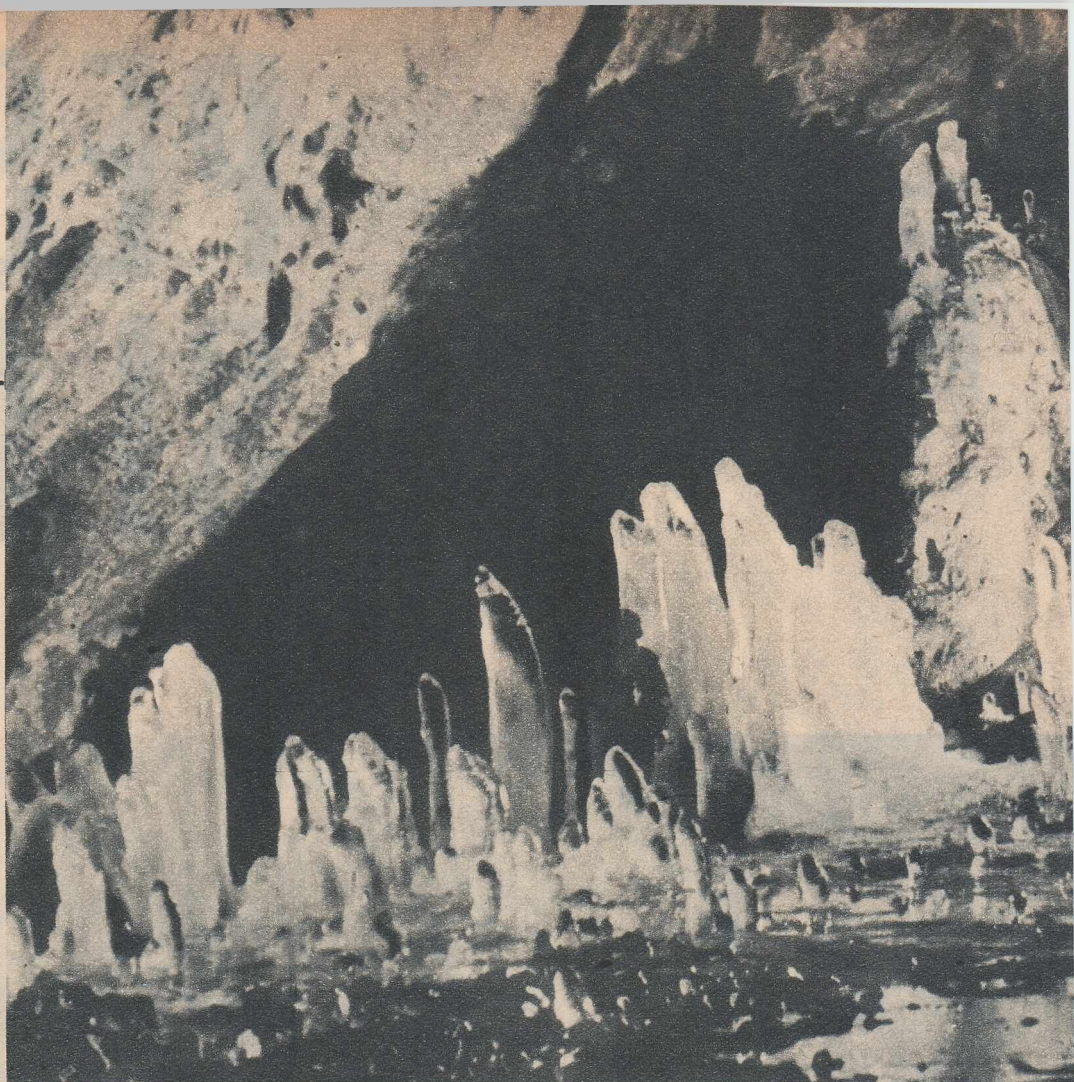
Herodot — străbunii sciților, agatârșilor și gelonilor.

Atâtea legende legate de peșteri! Faimosul arhitect al templului de la Delfi, unde Pitia își dădea oracolele, n-a trăit oare și el într-o peșteră în care oricine intra nu mai putea să ridă toată viața?

Dar dacă multe din cele ce se povestesc sînt legende, în a căror creație imaginația a jucat un rol covârșitor, ceea ce nu-i un basm, ci purul adevăr, e faptul că strămoșii noștri din epoca de piatră au trăit în peșteri, unde se refugiau din cauza frigului, disputîndu-și culcușul cu ursul peșterilor și cu alte fiare preistorice.

Pe acele vremuri toată Europa de nord și o parte din nordul Asiei zăceau sub o carapace de gheață depășind pe alocuri grosimea de o mie de metri. Ea se întindea spre sud peste cîmpia germană și atingea, aproape, ghețarii din Alpi și din Tatra. Din cauza întinderii calotei de gheață nordice, numeroase animale, printre care renii, boii moscați, mamuții, rinocerii lînoși, au părăsit regiunile arctice, ajungînd pînă în sudul Franței și în Spania.

Neîntrecuții artiști care au fost strămoșii noștri din epoca de piatră au creat, la lumina opaițelor în care ardea grăsime animală, neprețuite opere de artă preistorică reprezentînd în picturi

Șuvol de piatră în peștera de la Cloșcani.

policrome, pe înșiși pereții peșterilor, chipuri de animale contemporane lor.

O bună parte a civilizației omenirii s-a desfășurat în peșteri.

UN URIAȘ MUZEU SUBTERAN

Peștera, cu misterele ei nepătrunse, a constituit dintotdeauna pentru om una dintre cele mai puternice atracții, probabil ca o reminiscență de la strămoșii săi îndepărtați.

Cu toată frica ce-i inspira peștera și cu tot riscul ce comporta explorarea, omul căuta prilejul să pătrundă în bezna ei spre a găsi comori ascunse de veacuri. Și, în adevăr, uneori s-au găsit aci comori: un exemplu este faimosul tezaur descoperit de către cercetătorii Institutului de speologie al Academiei R.P. Romîne în peștera Ciclovina-cu-Apă (reg. Hunedoara), de pe versantul apusean al Munților Sebeșului. Acest valoros tezaur, vechi de peste 2500 de ani, constînd dintr-o grămadă de obiecte de bronz, mărgelile de chihlimbar și sticlă verde, se află astăzi la Muzeul de arheologie din București.

În peșteri se găsesc adesea cioburi de oale, instrumente de cremene, opaițe, pietre sculptate și alte rămășițe de cultură materială ce dovedesc că au fost cîndva locuite de om.

Dar peșterile nu erau numai simple locuințe, ci, cu mii de ani în urmă, serveau și ca lăcașuri de rugăciuni. Un astfel de templu, închinat cultului zeului soarelui, Mitra, — cult care pe vremea romanilor s-a întins din regiunea Eufuratului pînă în Europa occidentală — a fost descoperit tot de către cercetătorii Institutului de speologie în peștera La Adam din Dobrogea. În acest templu s-au găsit cinci piese de piatră calcară, dintre care două sculptate în basoreliev. Una dintre acestea reprezintă pe zeul Mitra ucigînd un taur și poartă o inscripție foarte clară, în limba greacă, arătînd că cel care a consacrat templul a fost Flavio Orimo, fiul lui Flavio Makedone, iar cel care l-a construit — Febe Nicodemo. Astăzi, piesele din templu pot fi admirate la Muzeul arheologic regional din Constanța.

Peșterile ascund în ele stalactite și stalagmite, concrețiuni calcaroase splendide, flori împietrite, văluri și ciucuri, domuri și baldachinuri sculptate în piatră — frumuseți demne de poveștile din

„O mie și una de nopți”. La noi în țară există unele peșteri care rivalizează în frumusețe cu cele mai vestite din lume. Peștera de la Topolnița, la 30 km nord de Turnu-Severin, — cea mai lungă din țară (peste 10.000 m) și a 17-a din lume — este una dintre cele mai frumoase. De asemenea, în peștera de la Cloșcani s-a descoperit acum cîțiva ani o galerie necunoscută (Matei Ghica, după numele descoperitorului), o adevărată bijuterie subterană, un palat de cristal, aruncînd sclipuri ca stelele cerului.

O MIE ȘI UNA DE ÎNTREBĂRI DESPRE VIEȚUITOARELE PEȘTERILOR ȘI GĂSESC RĂSPUNSUL

Indiferente la toate aceste splendori sînt viețuitoarele ce trăiesc în peșteri. O lume întregă de ființe, insecte, cîrcăieci, păianjeni, pseudoscorpioni, crustacei, orbecăiesc în întunericul veșnic, adaptate la umezeala excesivă și la temperatura coborîtă. Mai mult, chiar fluturi își caută aci adăpost, ca și liliecii producători de guano (în care trăiește o lume de ființe minuscule: acarienii guanofili).

Ce caută oare toată această lume de viețuitoare în peșteri, într-un mediu atît de nefavorabil, neospitalier, dacă nu chiar ostil, unde nu există nici anotimpuri, nici alternanța regulată dintre zi și noapte, ci doar o toamnă și o noapte veșnice?

Fost-au oare aceste ființe alungate de la suprafață de către concurenți mai puternici și — învinse în lupta pentru existență — obligate să se retragă în măruntaiele pămîntului și în pînzele de apă subterane? Ori s-au refugiat în aceste aziluri încă din timpurile cînd, afară, condițiile de viață deveniseră imposibile pentru ele: frigul și înghețul din perioadele glaciare ori uscăciunea și căldura din perioadele interglaciare? Au venit oare ele în întunericul etern fiindcă afară trăiau sub pietre, sub bușteni, în mușchi, sub scoarța copacilor, și deci oarecum erau dispuse la viața de întuneric? Sau au pierdut organul vederii prin adaptarea lor la viața în întuneric, după legea lui Lamarck, părintele evoluționismului? Au oare aceste ființe destulă hrană în peșteri sau ea le lipsește? Cînd și în ce epoci ale istoriei pămîntului au colonizat ele peșterile sau apele freactice? Există în peșteri luptă pentru existență din cauza lipsei sau pe-

Ghejarul de la Scărișoara.

litate. Gr. Antipa considera această lucrare, pe drept cuvânt, „actul de naștere al biospeologiei”, iar R. Jeannel drept „statutul fundamental al biospeologiei”.

**PRIMUL INSTITUT DE SPEOLOGIE DIN LUME:
LA CLUJ**

Sub egida Institutului de speologie din Cluj, fondat în 1920 și primul din lume, s-au întreprins cercetări în țară și în multe alte țări din Europa, în nordul Africii și chiar în America de Nord. Rezultatul: o colecție uriașă de ființe cavernicole (200.000 de exemplare, culese din peste 1.500 de peșteri). Colecția, care se găsește la Cluj, a servit de bază la numeroase lucrări publicate mai ales în „Biospeologia”, anexă a revistei franceze „Archives de zoologie experimentale et générale”, la care Racoviță a fost codirector pînă la moarte.

Lucrările care au adus contribuția cea mai masivă la edificarea biospeologiei se datoresc mai ales lui R. Jeannel, fost subdirector al Institutului de speologie din Cluj pe timpul lui Racoviță, și lui P.A. Chappuis, devenit subdirector după Jeannel.

Din 21 iunie 1956, de cînd s-a întemeiat la București Institutul de speologie al Academiei R.P. Romîne, căruia i s-a alăturat și cel din Cluj ca unitate anexă, se lucrează cu asiduitate pe urma brazdei trase de strălucita echipă Racoviță-Jeannel-Chappuis, iar rezultatele sînt dintre cele mai fecunde. Cunoașterea faunei cavernicole și freaticole a realizat progrese însemnate; zeci și zeci de specii, de genuri și chiar de familii noi, mai ales din grupul acarienilor acvatici, au fost identificate și clasificate prin studii publicate în periodicele de specialitate din țară și străinătate.

Cercetări asupra hidrologiei subterane prin metoda colorației cu floresceină au fost întreprinse de echipa clujeană a Institutului de speologie cu rezultate foarte promițătoare. În prezent se mai studiază prin metoda izotopilor stalagmitele de gheață din ghejarul natural de la Scărișoara (Munții Apuseni), una dintre cele mai mari atracții turistice ale țării.

Totodată se cercetează din punct de vedere cantitativ, cu rezultate încurajatoare, fauna care trăiește în guanoul de liliac.

Legată de aceste activități științifice se pune problema ocrotirii peșterilor, cu atît mai mult cu cît în ultimii ani a luat avînt ceea ce am putea numi speoturismul. Institutul de speologie al Academiei R.P. Romîne și-a dat tot concursul său Comisiei pentru ocrotire a monumentelor naturale din cadrul academiei în vederea păstrării intacte a frumuseților peșterilor noastre, mergînd astfel tot pe brazda trasă de Racoviță.

Cu sprijinul Ministerului Învățămîntului și al Academiei R. P. Romîne s-a realizat de asemenea un vechi deziderat al savantului român, și anume crearea unei stațiuni de cercetări speologice la Cloșani (Baia de Aramă), care va permite să se studieze mai îndeaproape biologia animalelor subterane.

**BIOSPEOLOGIA — O ȘTIINȚĂ COMPLEXĂ,
DE SINTEZA**

Unul dintre cele mai mari și mai bine organizate centre de studii speologice din lume este laboratorul subteran de la Moulis (Ariège) din Franța, condus de către acad. Albert Vandel, autor al unui recent tratat de biospeologie (1964). Vizita de anul trecut a domnului Vandel în țara noastră a contribuit mult la dezvoltarea colaborării dintre speologii romîni și cei francezi. Prin intermediul Consiliului Național al Cercetării Științifice din Franța (C.N.R.S.) specialiști de la Institutul de speologie al Academiei R. P. Romîne au plecat pentru stagii de diferite durate la laboratorul subteran de la Moulis.

În colaborare cu această instituție — cu care Academia R. P. Romîne a încheiat nu demult o convenție de colaborare — se va publica anul acesta la Paris o mare monografie în trei volume asupra peșterilor din Banat și Oltenia, elaborată de un colectiv de tineri cercetători ai institutului.

Este demn de menționat faptul că cercetările speologilor romîni sînt publicate nu numai în lucrările Institutului de speologie „Emil Racoviță” și în periodice din țară, ca *Analele științifice ale Universității „Al. Ioan Cuza”* (Iași) și *Revue de biologie* (București), ci și în *Annales de Spéléologie* (Paris), *Zoologischer Anzeiger* (Leipzig), *International Journal of Speleology* (Berlin), *Acta societatis zoologicae bohemoslovenicae* (Praga), *Rassegna Speologica Italiana* (Como), *Acta musei macedonici scientiarum naturalium* (Skopje), *Fragmenta balcanica musei macedonici scientiarum naturalium* (Skopje), *Revue polonaise d'entomologie* (Varșovia), *Annales historico-naturales musei nationalis hungarici* (Budapesta), *Fragmenta faunistica hungarica* (Budapesta) ș.a. Pentru cunoașterea cît mai completă și mai multilaterală a peșterilor și a tot ceea ce se găsește în ele este necesară o colaborare strînsă între cercetători de diferite specialități: geologi, mineralogi, hidrogeologi, meteorologi, chimiști, fizicieni, zoologi, botaniști, microbiologi, arheologi, antropologi. Speologia este, așadar, după cum a conceput-o Racoviță, o știință de sinteză, ca limnologia (care studiază apele dulci), oceanografia sau glaciologia. O știință complexă despre lumea de basm și realitate a peșterilor.

nuriei de hrană sau nu există? (Este curios că însuși Darwin, care a pus lupta pentru existență la baza sistemului său evoluționist, neagă această concurență vitală în peșteri.)

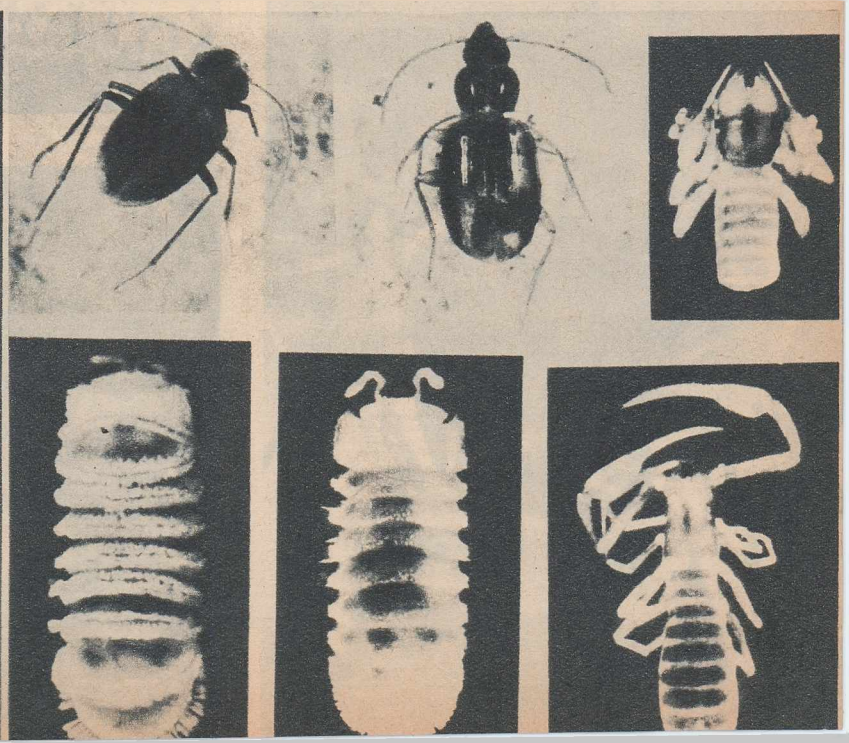
Iată atîtea și atîtea întrebări care așteaptă tot atîtea răspunsuri. Și ele au fost date de către marele nostru Racoviță în celebrul său „Eseu asupra problemelor biospeologice”, publicat la Paris în 1907 în limba franceză și apărut în întregime în traducere romînească în volumul de peste 800 de pagini *Opere alese* de Emil G. Racoviță, scos de curînd de Editura Academiei R. P. Romîne.

După aproape 60 de ani, acest „Eseu”, operă de tinerețe a savantului român, n-a pierdut nimic din importanța lui științifică și din actua-

Aci a fost templul lui Mitra...
(Peștera La Adam.)

Gîndaci albi, miriapode cavernicole, pseudoscorpioni... Lumea vie a peșterilor este de o nebanuită varietate.

„CU BRAȚUL ÎNCĂRCAT DE FLORI“

De bună seamă, poeții știu ca nimeni alții ca din cuvinte răzlete să alcătuiască metafore uimitoare. Dar oricare dintre ele se înclină în fața unui uriaș poem alcătuit nu din rime și măsuri, ci din trupuri vii. Un astfel de poem a prins viață sub ochii noștri în seara zilei de 24 august pe imensa scenă de pe gazonul stadionului Republicii, ce a găzduit spectacolul cultural-sportiv organizat în cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei. Sub cerul tăiat de reflectoarele ce inscriau semnul celor două decenii — cifra XX — 19.000 de oameni ale căror trupuri păreau insuflite de bătaile aceleiași inimi au înscris, într-o impresionantă desfășurare de vigoare și grație, un tablou viu al vieții noastre noi.

Mișcări precise și armonioase, în care brațele fiecărui om păreau inzecite, simbol al forței noastre de constructori ai socialismului, ne-au adus în fața ochilor întruchipări ale elanului constructiv, ale mărețelor realizări obținute de poporul nostru sub conducerea partidului.

Versurilor inaripate ale recitatorului :

„Intrați în noile decenii cu brațul încărcat de flori“

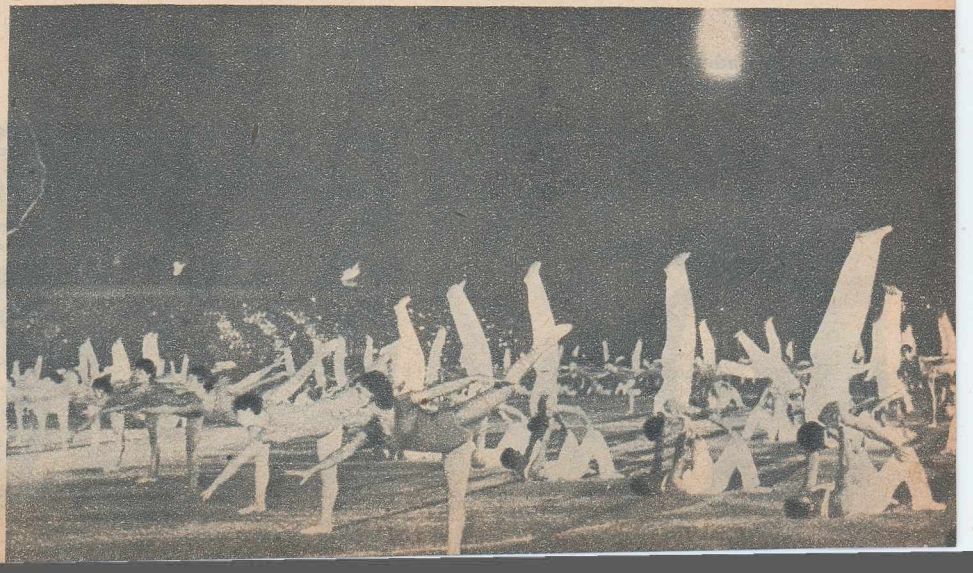
i-au răspuns miile de tineri ce au adus cu ei, pe vasta scenă, florile acestor douăzeci de ani : izbînzile socialiste.

Am privit cu emoție gesturile superbe ale muncii în uzină, tălăzuirea holdelor înfrățite, visurile avîntate ale tinereții, jocurile gingașe ale copilăriei ce nu a cunoscut niciodată întristarea, tenacitatea ostașilor ; și toate acestea, redade plastic numai și numai din unduire de corpuri cu mișcări perfect sincronizate, din revărsări de lumină și culoare. Miilor de interpreți ce au împințit stadionul li s-au alăturat în final miile de spectatori ale căror urale și aplauze nesfîrșite au întregit grandiosul imn de slavă închinat conducătorului iubit — partidului.

M. MIHAIL

La marginea unui bazin, aplecat deasupra apei, lingvistul american John O. Lilly numără rar și răspicat: „One, two, three... În bazin, un înotător și un delfin. Omul menține în dreptul gurii delfinului un microfon, pus în legătură cu un magnetofon. O apăsare pe buton. Rola începe să se învârtă. Delfinul țiuie, țipă, mîrîie. Nu e nevoie de prea multă fantezie pentru a recunoaște apoi în cascada de sunete imprimate pe bandă cuvintele rostite de doctorul Lilly, reproduse de delfin: „One, two, three...”

Experiența de mai sus și altele similare fac parte dintr-un program complex de cercetări, cărui i s-au alocat în S.U.A. circa jumătate de milion de dolari pe an. Dr. Lilly, de la Institutul din Miami pentru studiul comportamentelor, a încheiat cu N.A.S.A. (Administrația națională pentru aeronautică și cercetarea spațiului cosmic) un contract anual evaluat de revista vest-germană „Stern” la 330.000 de mărci. Dr. Lilly și colegii săi sînt ferm convinși că primele animale cu care oamenii s-ar putea vreodată înțelege sînt delfinii. Iar N.A.S.A. consideră că asemenea încercări de „conversație” îi pot ajuta pe cosmonauți să tragă concluzii utile pentru felul în care ar putea intra în contact — evident într-un viitor nu prea apropiat — cu eventuale ființe raționale extraterestre.

Cercetări recente aduc argumente în sprijinul ipotezei că delfinii ar poseda și un soi de sistem radar superior mijloacelor de radiolocație folosite în prezent. S-a mai constatat că ei se deplasează — conform calculelor făcute pe baza datelor cunoscute de știința contemporană — de trei ori mai repede decît le-ar îngădui-o, de fapt, forța mușchilor. Specialiștii apreciază că descifrarea mecanismului acestui fenomen ar deschide noi perspective în domeniul construcțiilor navale.

Mai există și o altă interesantă însușire a delfinilor: posibilitatea de a comunica prin sunete pe care le-am putea numi codificate.

În urma cercetărilor, un lucru pare a fi în orice caz neîndoielnic, și anume că delfinii au o „limbă” a lor, alcătuită din circa 30 de cuvinte, ale căror semnificații au putut fi descifrate. Savantul american Fred Mintz a stabilit, astfel, că un anume

Bravo! Încă o dată!

șuierat anunță apropierea unei primejdii; un altul, scos numai de femele, ar însemna, dimpotrivă: „Vino te rog, mai aproape” și s-ar adresa exclusiv unui mascul anume ș.a.m.d.

Din informațiile presei reiese că Fred Mintz este pe cale de a alcătui, din felurite sunete emise de delfini și identificate de dînsul, un dicționar... delfino-englez. Mai mult, savantul crede că în curînd va putea conversa curent cu delfinii — bineînțeles însă prin intermediul unui aparat acustic, aflat în prezent în construcția unei firme de specialitate din Long Island (S.U.A.).

Și acum, câteva date în legătură cu viața acestor interesante mamifere marine.

Delfinii trăiesc în comunități organizate, în cadrul cărora există o colaborare perfectă. Cînd ies în largul mării, de pildă, trimit înainte un cercetaș sau doi, care la orice semn alarmant se înapoiază urgent la turmă, anunțîndu-i apropierea primejdiei. Imediat pornesc alți cercetași, cu misiunea de a controla dacă cele observate de predecesorii lor sînt întemeiate.

Felul cum vinează delfinii este o altă confirmare a talentului lor „organizatoric”. Cînd întîlnesc un banc de pești, se desfășoară în cerc, înconjurînd prada din toate părțile. Și, în timp ce grosul turmei stă de veghe pentru a zădărnici orice încercare de străpungere a încercuirii, cîți-

va delfini intră în mijlocul bancului de pești și mănîncă pînă se satură; locul lor este apoi luat, pe rînd, de ceilalți membri ai „comunității”, pînă ce și ultimul s-a înfruptat pe săturatelea.

Cele mai evidente probe ale inteligenței delfinilor au fost furnizate totuși de animale aflate în captivitate. Dresorul american Wally Ross, de pildă, a afirmat categoric că „celui care a avut o dată de-a face cu delfinii — cîinii, caii, cimpanzeii, pînă și elefanții îi par proști ca niște șoareci albi”. El pretinde că a putut chiar sesiza la „elevii” lui un accentuat simț al umorului — ceea ce ar fi într-adevăr o dovadă certă de inteligență.

Deși unii cercetători au mers pînă la a susține că inteligența nativă a delfinilor, superioară — zic ei — celei a oamenilor nu s-ar fi dezvoltat pînă la treapta atinsă de noi numai din cauza unor condiții defavorabile, majoritatea specialiștilor socotesc asemenea afirmații drept exagerări. S-a constatat că delfinii nu au, de pildă, capacitatea de a se adapta unor situații noi; or, se știe, puterea de acomodare este unul din principalele atribute ale inteligenței. Nu este totuși mai puțin adevărat că delfinii — pașnice mamifere marine — sînt, după om, cei mai inteligenți reprezentanți ai regnului animal al globului nostru.

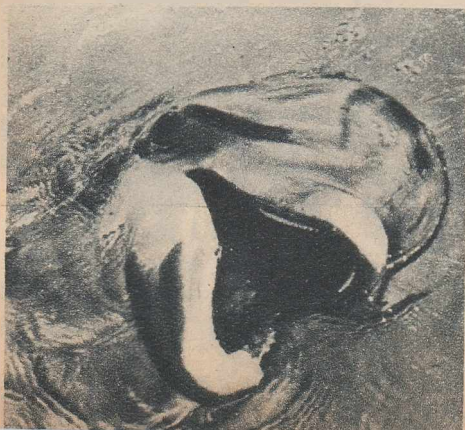
La microfon DELFINUL

■ LECȚIILE DE CONVERSAȚIE ALE DOCTORULUI LILLY ȘI CERCETĂRILE SAVANTULUI MINTZ ■ UN SISTEM RADAR SUPERIOR CELUI FOLOSIT DE OAMENI ■ INTELIGENȚĂ, SIMȚ AL UMORULUI, DAR ȘI UNELE EXAGERĂRI ■ CUM SE ELABOREAZĂ UN DICȚIONAR DELFINO-ENGLEZ ■ SEMNALE DE ALARMĂ ÎN LARG ȘI PERFORMANȚE DE DRESURĂ ÎN BAZIN.

Un interesant număr de dresaj realizat de americanul Larry Clark — o formație de delfini zburători.

Au oare într-adevăr delfinii simțul umorului?

Ne-am jucat grozav! Acum să ne odihnim puțin.

Prietenie...

De la una la alta

POVEȘTEA VORBEI

Caesar și Columb

Numele multor personalități vorice nu trăiesc numai în rîile și în amintirea poarelor, ci și într-o serie de vînte și expresii. Astfel, Caesar, numele cuscutului dictator roman, a venit un titlu imperial și ajuns să însemne el singur împărat. Cu acest sens losește Eminescu cuvîntul zar în „Împărat și proletar”, ad scrie: CEZARU-ncă veiază la trunchiul cel plecat / salciei pletoase; sau: Uimit lvea CEZARUL la umbra a din noui. Cu același înes, cuvîntul Caesar a fost prumutat în limba germană alser înseamnă întocmai împărat) și în limba slavă, de a căpătat rostirea țar. Numele regelui Carol cel are e păstrat în rominește b forma crai, al cărui prim teles a fost „rege domnitor”. tr-adevăr, numele lui Charle-

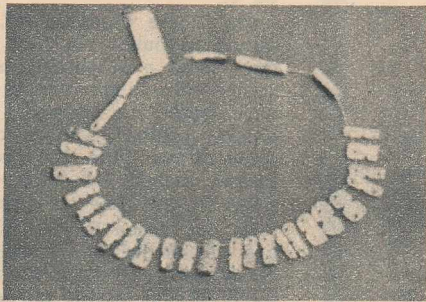
magne a ajuns sinonim cu „suveran” (așa cum Caesar căpătașe sensul de „împărat”); din germană (Kari), cuvîntul trece în slavă (krall) și de aici în romînă (crai).

Legătura cu o personalitate istorică este evidentă într-o expresie ca oul lui Columb. Tradiția spune că marele navigator ar fi demonstrat cum se poate așeza un ou în poziție verticală cu ocazia unui banchet dat în cinstea sa de cardinalul Mendoza, în 1493.

Istoria circula însă mai de mult și primul ei erou pare să fi fost arhitectul italian Brunelleschi. La Florența, la o întrunire a arhitecților prilejuită de problema alegerii unui constructor pentru cupola domului „Santa Maria del fiore”, Brunelleschi propune ca execuția să fie incredințată arhitectului care va fi în stare să fixeze pe o placă de marmură. Bineînțeles, autorul propunerii a fost și cîștigătorul acestui original concurs, care a avut loc în 1421. Procedul a fost exact cel atribuit mai tîrziu lui Columb: spargerea oului la unul din capete. Popularitatea lui Columb fiind mai mare decît aceea a lui Brunelleschi, expresia s-a menținut în forma care păstrează numele navigatorului.

Sorin STATI

COLIERUL E A NDOLINA

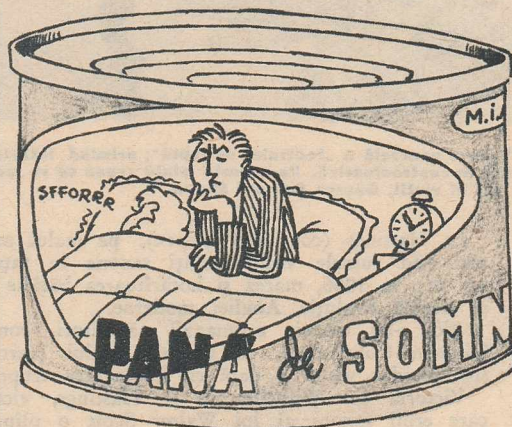
Andolina este denumirea unui sat din raionul Călărași, sat situat față în față cu scul Boian. În vremuri îndertate prin aceste locuri a distat viața omenească — doadă sînt mormintele neolice și cele din perioada mi-țațiilor descoperite recent. tr-unul din mormintele neolice a fost găsit un obiect e podoabă de mare preț pen-ru arheologi și etnografi. Este rba de un colier care s-a strărat intact împreună cu

scheletul femeii ce l-a purtat în viață. Colierul este alcătuit din 24 de figurine gravate în sideful unor scoici mediteraneene (scoici Spondylus), fiecare din aceste miniaturi reprezentînd înfățișarea stilizată a omului.

Colierul, purtat de femeia care a trăit în urmă cu cinci sau șase mii de ani, a fost recent expus la Muzeul de istorie din orașul Călărași.

F. URSEANU

UMOR

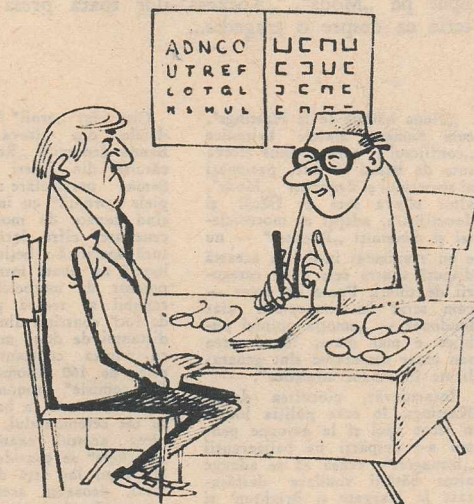

Pană de somn.

Mircea IVĂNESCU

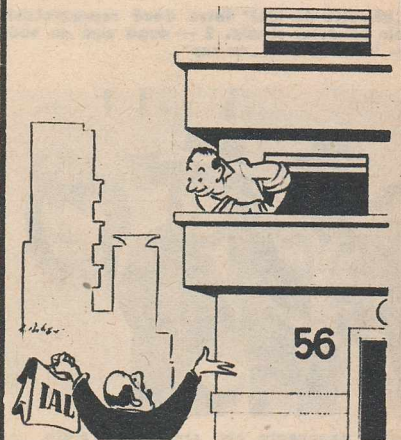

— Și cum e logodnicul tău?
— Delicios, tu! Cu caroseria bej și capota alb-murdar...

OCULISTUL: — Miopia nu trebuie neglițată... doamnă.

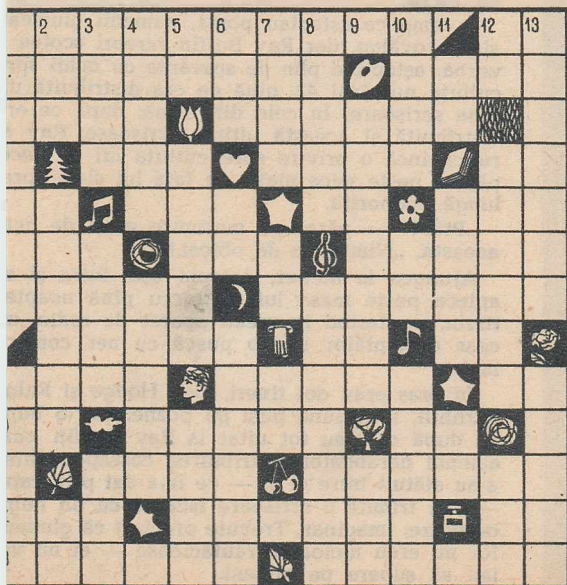
V. TIMOC

— Nu înțeleg tovarășe! Ni s-a reclamat că la nr. 56 se dărmă acoperișul!
— Ohooo!!! S-a dărmă și casa, nu vedeți ce bloc s-a făcut în loc?

Rik AUERBACH

ÎN UMBRA ARBORILOR

ORIZONTAL: 1) Mare pictor romîn, autorul unui peisaj intitulat „Copac” — Frunzulița bradului. 2) Conifere — I se spune „arboarele vieții”. 3) Arcașul din umbra parcului — Inspirat de versurile eminesciene „Pe lângă plopi fără soț” a compus romanța cu același titlu. 4) Fecior (ban.) — Instrument muzical din lemn de esențe valoroase — Jir... necopt! 5) Ajutor la despăcat lemnele — Negru ca abanosul — Măsuri pe ogoare — Cilindru de lemn, metal, hîrtie etc. 6) Face umbră și răcoare — „Pîinea” viermilor de mătase — Orașul în care străjuiește și azi mîșlinul lui Platon. 7) Zeul care l-a transformat pe fiul lui Amicleu în chiparos — Mîncă doar frunză și iarbă. 8) Ca frunza de nuc (fem.) — Una lângă alta! — Inelul copacilor. 9) Saltăm — Cîtăm din creațiile sale pictura „Făt-Frumos din tei” — Ape! 10) Notă muzicală — Duet pe alele din parc — Rodica Brad. 11) Se ogîndește în undele apelor de munte — Autorul compoziției „Hora de la Teiș”. 12) Copacul lui Eminescu de la Copou — Rude cu ciresii — În general! 13) Îi aparține poezia „Pîlc de stejari” — Pome-

niți în legenda „Stejarul din Borzești”.

VERTICAL: 1) Colecție de pomi — Lutierul ce-și construia violonle din lemn de arțar. 2) Braț al pomului — Umbrele de verdeață — Din esențe! 3) Acompaniament — Orașul pinilor lui Respighi — Aceia (pop.). 4) Garantat — Locuitor al vechiului Lațium. 5) La conuri! — Legenda spune că și-a adunat ceata de panduri sub vestitul ulm din Vladimiri — Orașel pe Coasta de Fildes. 6) Măcinat (fig.) — În sud! — Pădurice de arini. 7) Autorul fabulei „Mășlinul și trestia” — Prepoziție

— Pronume. 8) Țară bogată în mîșlini, lămi și portocali — Replantat. 9) Picturile „Brazi” și „Copaci care înfloresc” se numără printre creațiile sale — Fata din grădina! 10) Semnează poezia „Copacul umblător” — Tei! — Pornit cu greu. 11) Numeral într-un gorun — Singele copacilor — Buni! 12) Posezi — Candidată la mărul de aur mitologic — Bun de foc. 13) A scris schița „Făt-Frumos din tei” — Furnizori de materie primă pentru țuică.

Sofia BUCURESCU

Dezlegarea jocului „PE GUSTUL FIECĂRUIA”, apărut în numărul 32

ORIZONTAL: 1) MĂȘURA — ICRE. 2) AMUZANTA — OV. 3) RAPIZI — URDA. 4) EBA — AMĂRUI. 5) — IRITANT — EA. 6) PLĂCUTA — S — L. 7) I — TIR — GRABL. 8) CAI — ACRIT. — N. 9) AG — V — RAMURA. 10) NECAZ — MĂRAR. 11) TREZITĂ — ACE.

Noua „bătălie de la Hastings”

Margate. Vedere generală a „teatrului de luptă”; primind întăritri, grupul „Mods” trece la contraofensivă. Pe această plajă venea să se odihnească, în ultimii ani al vieții, George Bernard Shaw...

„Discuția de idei” între două reprezentante ale bandelor rivale. E — după cum se vede — lucru făcut... „cu cap”.

Patru exponente ale civilizației moto — „Rockers”. De bună seamă gingașe și grațioase nu sînt partea tare a acestor reprezentante ale sexului „femes”.

La colț de stradă, „oștile” stau față-n față.

„Șarjă” — la Hastings. De data aceasta „eroii” nu mai luptă în armură medievală.

La Hastings (comitatul Sussex), pe malul mării, se mai văd ruinele vechii cetăți saxone în fața căreia s-a dat, la 1066, marea și hotărîtoarea bătălie ce avea să decidă evoluția Angliei moderne.

Aici s-au ciocnit normanzii năvălitori, conduși de Wilhelm Cuceritorul, cu saxonii regelui Harold, care și-a pierdut viața o dată cu înfrîngerea trupelor sale.

Victoria lui Wilhelm de la Hastings, victorie pe care eroii saxoni ai lui Walter Scott o plîng ca pe cea mai mare tragedie a Angliei, a pus bazele influenței normande.

La aproape 900 de ani de la istorica luptă de la Hastings, pe plaja aceleiași localități, cîteva sute de urmași ai saxonilor și normanzilor, călare sute de data aceasta pe... motociclete sau scutere, au dat o nouă bătălie. Istoricii nu i-au stabilit încă toate semnificațiile. Cert e însă că, despre această bătălie care i-a opus pe „Mods”, „Rockers”-ilor toată presa britanică scrie ca despre o tragedie...

„Noua bătălie de la Hastings”, cum numesc ziarile britanice „conflictul”, care a opus cîteva sute de băieți și fete, pasionați ai scuterului și denumiți „Mods”, altor cîteva sute de flăcăi și domnișoare, adepți ai motocicletei și denumiți „Rockers” — nu e un eveniment inedit în această dispută dintre cele două categorii de tineri. Poaze de aceea — cum scria un important ziar londonez — „emoția opiniei publice e mai mare, îngrijorarea sau chiar disperarea sînt generalizate în rîndul adulților”.

Într-adevăr, ciocnirea de la Hastings, în care poliția locală a făcut apel și la avioane pentru a-i despărți pe beligeranții „teenagers”, venea să se adauge altor bătălii similare desfășurate la Brighton și caracterizate printr-un val de violență și sadism.

Plajele de la Margate și de la Brighton sînt apreciate ca fiind dintre cele mai liniștite: „sînt locurile de predilecție ale pensionarilor”. Aici își aleseseră acum cîteva luni teatrul de bătălie cele două bande de tineri englezi: „Mods” și „Rockers”. S-au încăierat, lovindu-se cu pietre, cu sticle de bere, cu bastoane, cu bețe și șezlongurilor pe care le-au demontat pentru a-și face „arme”, cu cuțite etc. Peste o mie de tineri — băieți și fete — au devastat tot ce le-a ieșit în cale: berării, bufete, cabine de plajă. „Lupta” a durat — cu intermitență — două zile și polițiile locale au trebuit — ca și mai tîrziu, la Hastings — să ceară ajutoare pentru a-i calma pe beligeranți.

Cine sînt „eroii”? Să culegem datele din cîteva publicații. Banda denumită „Rockers” e alcătuită din tineri motocicliști. Semne particulare: haină de piele „ornată” cu insigne înfășurînd capete de mort, oase încruciate, cifre fatidice. Trăsătură specifică: beția vitezei. În bandă nu poate intra decît acel posesor de motocicletă care e capabil să treacă prin „proba de foc” constînd din parcurgerea distanței de două mile pe șosea, cu viteza constantă superioară celei de 160 kilometri pe oră. O „comisie” cronometrează riguros. Intrarea în bandă se face, cu tot ceremonialul, după absolvirea acestui examen. Tinerii „Rockers” se consideră mari ași. Disprețul lor față de „Mods” e total, deoarece aceștia călăresc „scutere”, deci pot fi oricînd întrecuți pe șosea. Despre „Mods” (semne particulare: hanorac cu guler de blană de iepure), săptămînalul „Paris-Match” scrie că sînt tineri cărora „părinții nu le pun niciodată întrebarea unde se duc”. Sînt, scrie același săptămînal, „feciori de bani gata”, în timp ce „Rockers”, de obicei, au slujbe, desigur bine plătite, de vreme ce își pot cumpăra motocicletele cele mai puternice.

Așadar, „mărul discordiei” e un măr... motorizat. Jignîți de disprețul acestor „Rockers”, tinerii „Mods” au încercat la început să dea replici „contondate” în mici grupuri. Ura a sporit și a dus la bătăia „generalizată” de la Margate și Brighton și la noua bătălie de la Hastings. Presa nu s-a mulțumit să consemneze numai faptele. Unii comentatori au relevat cîteva aspecte mai profunde: gustul violenței insuflat tineretului printr-o anumită literatură, prin spectacole etc.; inexistența unui țel; neputința de a se capta în sens constructiv energia tinerilor dintre care unii — ca acești beligeranți — devin ceea ce un ziarist numește „o lume fără morală”. Opinia publică britanică și-a manifestat indignarea și conștientizarea. Procesele care au urmat scandalurilor au fost urmărite cu atenție. Oglîndînd un punct de vedere care pare larg răspîndit dincolo de Canalul Mînceii, cotidianul francez „Le Monde” scria: „Pedepsele aspre date de judecătoria nu reprezintă totuși unicul și cel mai eficace remediu”.

L. S.

De obicei, aproape oricine se bucură cînd primește o scrisoare, dar pesemni că, în întregul orașel Stillwater, nimeni nu se bucura mai mult decît Ray Buffin cînd se întimpla acest lucru. Totuși, adevărul este că Ray găsea prea puține scrisori în cutiuța lui de la oficiu postal, mai puține decît oricare altul.

„Ptui!” — părea să murmure Ray cu o expresie mohorîtă pe fața lui slabă, prelungă, după ce arunca o ultimă privire spre cutia de scrisori ieșind din oficiu postal. În clipa aceea, toată făptura lui deșirată, ciolănoasă, se încovoia sub apăsarea dezamăgirii... „N-am primit nici o scrisoare dar, în adîncul sufletului, presimt că am să primesc în curînd”.

Cam așa se petreceau lucrurile cu Ray Buffin aproape de fiecare dată. Nu mai avea răd care să-i scrie și nu întreținea corespondență cu creditorii — totuși o dată pe lună primea nota de plată de la Compania de Gaz și Electricitate și uneori cite o scrisoare de la un politician care își punea candidatura cu prilejul vreunor alegeri, iar în fiecare an, în septembrie, i se comunica impunerea fiscală pentru exercițiul financiar în curs.

Și, de vreme ce nu avea rude cu care să întrețină corespondență și nu cunoștea pe nimeni în afara orașelului Stillwater, nu avea nici un vreun motiv să trimită cuiva scrisori. Singura excepție se petrecuse cîndva, cu mulți ani înaintea, — pe vremea aceea avea vreo treizeci de ani — cînd trimisese o scrisoare unei fetișcană din oraș prin care se declara admiratorul ei ridicîndu-i în slăvi frumusețea și sfîrșind prin a o cere în căsătorie.

Totuși nu primise nici un răspuns.

Ca multe alte mici așezări, orașelul Stillwater nu se afla în preajma vreunei căi ferate sau șosele, astfel că poșta sosea numai o dată pe zi.

În fiecare după-amiază, cu excepția duminicilor, autobuzul din New Orleans se oprea în mica piață a orașelului, la oficiu postal, unde șoferul deschidea ușa și arunca jos doi, trei saci postali cu scrisori, reviste și colete. De obicei, autobuzul sosea către orele patru iar după cîteva clipe Sid Stoney, șeful oficiului postal, incepea să carteze scrisorile și să le pună în cutiuțele cu geam.

La ora aceea Ray Buffin încuia întotdeauna ușa atelierului de reparații unde își câștiga existența dregînd aparate de radio, ceasuri deșteptătoare și puștile cu aer comprimat ale băieților și se îndrepta repede, peste mica piață spre oficiu postal. Acolo se posta cît mai aproape de cutiuța lui de scrisori, care purta numărul 42, și aștepta nerăbdător, privind spre geamul acesteia, în timp ce Sid Stoney își vedea de lucru, cîntînd și distribuind corespondența zilei. Unii dintre cei de față se plîngeau că Sid, care era republican, pierdea prea mult timp cu distribuirea unei corespondențe atît de reduse și susțineau că o asemenea treabă putea fi făcută cu ușurință de către un democrat în 15 sau 20 de minute, în loc de o jumătate de oră sau chiar mai mult, cît îi trebuia lui Sid. Ori de cîte ori careva aducea vorba despre lucrul acesta, Sid spunea că, de vreme ce sosea o singură cursă pe zi, șocotea de datoria lui să carteze și să distribuie corespondența cu toată grija, fără a-și precupeți timpul destinat acestui lucru.

În timp ce așteptau poșta, oamenii glumeau și sporovăiau, dar Ray Buffin rareori scotea vorbă, așteptînd plin de speranțe cu ochii spre cutiuța numărul 42 pînă ce era distribuită ultima scrisoare. În cele din urmă, după ce era distribuită și această ultimă scrisoare, Ray arunca încă o privire spre cutiuța lui și plecă pășind peste mica piață, cu fața lui slabă, prelungă, mohorîtă.

„Ptui!” — părea să murmure el și de data aceasta. „Nimic, ca de obicei!”

Ajungea la atelier, deschidea ușa, intra și se apleca peste masa lui de lucru pînă noaptea tîrziu, meșterînd la vreun aparat de radio, un ceas deșteptător sau o pușcă cu aer comprimat.

În oraș erau doi tineri, Gay Hodge și Ralph Barnhill, totdeauna puși pe pozne. Într-o bună zi, după ce s-au tot uitat la Ray Buffin care aștepta nerăbdător distribuirea corespondenței s-au sfătuit între ei și — ce le-a dat prin cap — să-i trimită o scrisoare iscălită cu un nume oarecare, imaginar. Trebuie precizat că glumele lor nu erau niciodată răutăcioase — ei nu vroiau să supere pe nimeni.

skline CALDWELL

Scrisoarea

Hotărîră deci să le spună tuturor celor care veau să se afle în oficiul poștal să fie cu ochii e Ray — și, cînd acesta își va găsi scrisoarea în cutiuța lui, careva să-l întrebe: nu cumva un răvaș de amor de la vreo fată? După ceea altcineva să-i ia scrisoarea și s-o citească u glas tare ca să afle cu toții ce scrie în ea. A sfîrșit, Gay și Ralph trecură la acțiune: se useră după colț, la oficiul telefonic, unde Gracie Brooks era telefonistă de serviciu în timpul nopții.

Gracie, o fată durdulie, cu părul lucios, cam recută, intrase în serviciu la Compania de Telefoane îndată ce absolvise școala superioară. Răise de una singură toți anii aceia și, fiindcă ucea o viață atît de izolată, făcînd serviciu o noapte și dormind în timpul zilei, își făcea seama că acum erau slabe speranțe să mai întilnească vreun bărbat amator de însurătoare.

Gay Hodge și Ralph Barnhill îi povestiră ce useră la cale și o rugară să facă ea scrisoarea pentru Ray, aceasta trebuind neapărat scrisă de o mîină de femeie. La început Gracie îi nu voi să audă de așa ceva.

— Ce cruzime! — protestă ea, dînd din cap. Niciodată n-aș putea face un asemenea lucru. — Dar e numai o glumă, Gracie, încercă Ralph să-i explice. O să ridem și atîta tot. Nimeni nu se supără de o glumă nevinovată. Ia

gîndește-te ce haz o să facem cînd Ray va primi o scrisoare roz de amor de la o fată cu numele de Mirtley, Jenny sau Florence, prin care să-i declare că îl simpatizează în taină de multă vreme și că nu-și mai poate ascunde simțămîntele nici măcar o singură zi. Mutra aia mohorîtă a lui o să dispară pe loc, n-o să-l mai recunoască nimeni din oraș.

— Nu, e prea crud! — protestă Gracie cu încăpăținare, ștergîndu-și o lacrimă mai întîi de la un ochi, apoi de la celălalt. N-am să fac așa ceva pentru nimic în lume!

— Hai, Gracie, stăruie Ralph, fii fată bună și scrie-ne scrisoarea. N-o să-i spunem nici lui Ray, nici altcuiva că tu ai scris-o. N-o să știe niciodată. N-ai de ce să te frămînti atît pe chestia asta.

Gracie se întoarse brusc, ascunzîndu-și fața; încerca să-și rețină lacrimile care o podidiseră, dar îi era cu neputință. Ele îi curgeau șiroaie pe obraji. I se părea o veșnicie de cînd primise acea scrisoare prin care Ray Buffin, după ce îi spunea că o admiră mai mult decît pe orice fată de pe lumea asta, o cerea în căsătorie. Pe atunci tocmai absolvise școala superioară și se angajase la Compania de Telefoane. Pe vremea aceea trăia fără griji, ca orice fată — nici nu se gîdea să se mărite atît de tînră, așa că uitase de scrisoare. În toți acei ani se mai văzuseră rareori, întîmplător, și abia dacă schim-

baseră un salut politicos. Totuși, ea observase de fiecare dată că Ray părea tot mai trist și mai singuratic. În ultimii ani simțea uneori o pornire să alerge la el, să-i cuprindă gîtul cu brațele și să-și ceară iertare pentru că nu-i răspunsese la scrisoare. Dacă i-ar fi răspuns, poate că s-ar fi căsătorit și în toți anii aceia ar fi trăit împreună — nici unul dintre ei n-ar fi fost acum atît de singur.

— Te rog, Gracie, stăruia Gay Hodge, hai, fii fată bună și scrie-ne scrisoarea! Dacă n-o faci tu, trebuie să găsim pe altcineva.

— Nu e nimic rău în treaba asta, Gracie, interveni și Ralph, bătînd-o pe umăr. Știu că-ți place o glumă bună. Ei, și acum hai să vedem cam ce ar trebui să-i scrii. Cred că ar trebui să-i spui că-l simpatizezi de multă vreme și că ai fi bucuroasă dacă v-ați cunoaște mai îndeaproape. După aceea poți să spui că, dacă nu are nimic împotriva, ți-ar părea bine să-l vezi cit mai curînd, ca să stați de vorbă despre chestiuni care vă interesează pe amîndoi. Dă-i să înțeleagă că ceea ce ai dori tu într-adevăr ar fi să vă căsătoriți. La sfîrșit poți să iscălești cu ce nume îți va trece prin minte.

— Ei bine, fie! Cred că știu eu ce am să-i scriu, incuviință Gracie pe neașteptate.

Cei doi plecară. Gracie plinse îndelung. În noaptea aceea ea scrisese scrisoarea pentru Ray Buffin și dimineață, cînd ieși din serviciu, o puse în cutia poștală.

După-amiază, la ora patru, Gay Hodge și Ralph Barnhill așteptau în oficiul poștal. Ray intră și se apropie de cutiuța lui. Între timp se adunase mai multă lume ca de obicei. Toți cei de față știau ce se va întîmpla. Își făceau cu ochiul, își dădeau ghionturi, dar nu se auzea aproape nici o vorbă. Sid Stoney nu începuse să carteze corespondența care sosise cu autobuzul de la New Orleans, cînd deodată Ray zări o scrisoare în cutia lui. Clipea neîncrezător, cu ochii ațintiți spre gemulețul acesteia. În sfîrșit, deschise cutia cu miini tremurătoare și luă plicul roz.

Cînd începu să citească, tristețea de pe fața lui prelungă, slabă, dispăru ca prin farmec și el începu să zîmbească. Citi scrisoarea o dată și încă o dată, și după ce sfîrși își trecu mîna peste față, clipind buimac. Deodată, băgă scrisoarea în buzunar și ieși în goană din oficiul poștal, mai înainte ca cineva să poată spune ceva sau să-l oprească.

Cînd își dădură seama ce se întîmplase, Gay și Ralph se repeziră după el, strigîndu-i să vină înapoi. Dar Ray coti în fugă după colț, spre oficiul telefonic. De obicei, Gracie Brooks nu venea la serviciu mai înainte de șase seara dar, de data aceasta, se afla acolo de la ora patru. Cînd Gay și Ralph dădură buzna înăuntru, Gracie ședea la tabloul ei de comandă, iar Ray Buffin se oprise lîngă ea, aproape de tot, cu cel mai luminos, cel mai fericit zîmbet care se văzuse vreodată pe fața lui.

Era vădit că nici unul dintre ei nu rostise încă nici un cuvînt și păreau prea zăpăciți ca să-și dea seama că Gay și Ralph intraseră în oficiu și-i priveau. Deodată, Ray se aplecă și luă mîna fetei într-ale sale. Ea îi răspunse pe loc, lipindu-și capul de pieptul lui, în timp ce lacrimile i se rostogoleau pe obraji.

Gay și Ralph ieșiră, fără a spune o vorbă, pînă în stradă.

— Ca să vezi unde a dus gluma noastră! — exclamă Ralph uimit, în timp ce se întorceau spre oficiul poștal. Eram sigur că o să ridem zdravăn pe socoteala lui Ray Buffin. Nu pot să înțeleg ce s-a întîmplat. Crezi că Gracie Brooks și-a pus din greșeală pe scrisoare chiar numele ei?

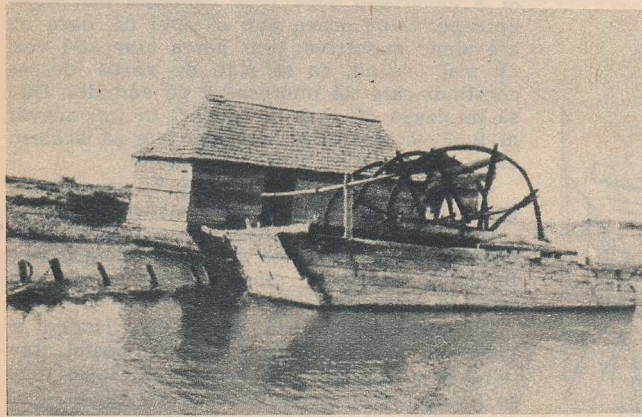
— Și-a pus numele ei, fără doar și poate, și cred că nu din greșeală, ascultă-mă pe mine! — răspunse Gay. Mi se cam pare mie că amîndoi doreau de mult să se ia, dar și unul și altul se sfiau să facă primul pas. Aș putea să jur că n-ar fi ajuns aici niciodată, dacă nu ne-ar fi trecut nouă prin cap să-i jucăm festa asta lui Ray.

— Nu-i nimic, se consolă Ralph, dînd din cap. Altă dată însă, cînd mai punem la cale așa ceva, să chibzuim bine dinainte. Nu mi-ar plăcea ca oamenii să înceapă să spună că nu ne mai pricepem la de-alde astea...

În romînește
de Al. ȘTEFĂNESCU-MEDELINI
Ilustrație de Tia PELTZ

ÎNCA UN MUZEU ÎN AER LIBER

Dumbrava este un binecunoscut parc de recreație pentru locuitorii Sibului. Un lac, o pădurice și două pârâiașe dau farmec acestui colț și atrag vizitatori. Pe vremuri, mai precis prin secolele XVII-XVIII, aici era un carier cu numeroase întreprinderi meșteșugărești: mori, dârste, forje, mori de hîrnie, joagăre etc.

În următorii ani, parcul Dumbrava urmează să fie transformat într-un complex cultural recreativ menit să îmbogățească centrul turistic Sibiu. Complexul, desfășurat pe o suprafață de 100 de hectare, va fi alcătuit din trei sectoare: o grădină zoologică (există și azi în formă incipientă), un sector botanic, cuprinzând specii rare de plante și arbori, și o secție etnografică. Aici, pe locurile unde alcătuită au existat vestitele ateliere meșteșugărești sibiene, vor fi aduse din cele mai diferite locuri ale țării și expuse instalații țărănești și meșteșugărești de morărit, cherhanale, ca-

zane de preparat alcoolul, ateliere de textile, de prelucrare a blănurilor, a laptelui, olărit etc. De asemenea, vor fi expuse mijloacele de transport străvechi — creîndu-se un original muzeu în aer liber (în genul Muzeului satului din București), care va prezenta tehnica populară românească în decursul veacurilor.

Lucrările de amenajare a acestui mare muzeu sînt în curs de desfășurare sub auspiciile secției etnografice a Muzeului Brukenthal. Primele exponate, aduse și montate pe malul lacului Dumbrava, sînt vechi mori plutoare din diferite colțuri ale țării. Imaginea de mai sus redă aspectul unei asemenea mori aflate acum cîteva luni pe malul unei ape care trece prin satul Lucăcești, comuna Șomcuța Mare, reg. Maramureș. Ea a fost demontată piesă cu piesă și transportată la Sibiu unde este restaurată.

C. GRĂDINARU
Sibiu

SUBMARINUL AZI ȘI ÎN VIITOR

„Care-i deosebirea dintre submarinele clasice și submarinele atomice?”

Adolf VOICOVSKI
Prisaca Dornel, reg. Suceava

Răspunde **Ing. Z. FLORESCU**,
candidat în științe tehnice.

În ultimul timp performanțele realizate de submarinele atomice —

printre care se numără și expedițiile sub gheturi la Polul Nord — au adus în atenția întregii lumi aceste nave neobișnute. În comparație cu submarinele clasice, care posedă o instalație de forță dublă (motoare diesel pentru navigația la suprafață și motoare electrice pentru navigația în imersiune), submarinele atomice au un motor unic care asigură deplasarea în ambele situații. Motorul

atomic, unic, sau instalația de forță cu energie nucleară, se compune — în principiu — dintr-un reactor nuclear (care produce căldură), agregate care „transformă” această căldură în lucru mecanic (în principal un generator de vapori și o turbină cu aburi) și agregate electromecanice (generator electric și electromotor), care transmit mișcarea de la turbo-generator la elice.

Principalele compartimente ale unui submarin atomic modern (de tip militar) sînt — începînd de la prova către pupa: sectorul torpilelor, sectorul cabinelor și al acumulatorilor, postul central și aparatura de comandă, sectorul rachetelor balistice, compartimentul instalației atomice de forță și al agregatelor auxiliare, pupa.

Navigația îndelungată în imersiune a impus luarea unor măsuri speciale dintre care amintim: asigurarea de condiții optime echipajului, rezerve alimentare apreciabile, instalații de recondiționare a atmosferei interioare și, bineînțeles, o protecție biologică perfectă față de acțiunea radiațiilor nucleare.

În comparație cu submarinele clasice, cele atomice prezintă și alte particularități funcționale: o autonomie mărită (înlocuirea „combustibilului”, respectiv a zonei active a reactorului nuclear, se efectuează o dată la circa doi ani, după ce submarinul a parcurs 70.000-100.000 mile); posibilitatea de a se executa pe sub apă... ocolul lumii; mărirea de aproximativ 2.000 de ori a puterii instalației de forță; obținerea de viteze de ordinul 60-100 km/oră; efectuarea unor marșuri îndelungate pe sub gheturile polare, la adîncimi de 400 metri și chiar mai mult etc.

Puterea deosebit de mare a instalației atomice de forță a permis, pe de o parte, mărirea deplasamentelor noilor submarine (peste 5.000 tone) și, pe de altă parte, dotarea lor cu torpile reactive, rachete balistice și chiar avioane-proiectil.

Noile submarine atomice au putut fi înzestrate cu arma rachetă, avînd încărcătură nucleară. Submarinele atomice li se pot însă încredința și misiuni pașnice. Dintre acestea menționăm cercetările științifice întreprinse cu asemenea submarine în zonele latitudinilor ridicate și sub gheturile Polului Nord, transportarea la mari distanțe a diferite produse lichide (în special petroliere) etc. Există, de asemenea, încă de pe acum unele proiecte care prevăd realizarea, într-un viitor nu prea îndepărtat, a unor submarine de transport de pasageri, care să fie dotate cu motoare atomice și la care personalul tehnic de deservire să fie redus la 10-15 persoane!

VĂ PLAC ARAHIDELE?

„Care este patria arahidelor sau, cum li se spune la noi, a alunelor americane?”

Mircea PĂLĂMIDĂ
com. Mălal, rn. Fălticeni,
reg. Suceava

Răspunde **Andreea DĂNESCU**,
cercetător la Grădina botanică din București.

Alunele de pămînt — cum se mai numesc arahidele — prezintă o curiozitate: fructele acestei plante se formează în pămînt. După fecundarea florilor, partea ovarului dinăuntru de codița florii se alungește într-un timp foarte scurt (pînă la 1 cm în 24 de ore), crescînd 15-20 cm în lungime și pătrunde în sol pînă la adîncimea de 10 cm. Florile din partea superioară a plantei nu pot ajunge în pămînt și nu vor forma niciodată fructe.

Baza culturii alunelor de pămînt nu este în America, ci în India (unde se cultivă aproximativ 4 milioane ha cu alune de pămînt) și China. Se presupune că patria de origine este Brazilia.

Alunele de pămînt cer în tot timpul perioadei de vegetație căldură puternică precum și multă umiditate pînă la înflorire, iar după

acea, uscăciune. Pentru reușita culturilor, acestea pretind un pămînt nisipolitos, afînat, bogat în calcar.

După ce răsăr, plantele se răresc la 15 cm una de alta. Se execută la 2-3 prașile și un mușuroit — lucrări ce trebuie terminate pînă la înflorire.

Recoltarea se face după ce tulpinile se îngălbenesc și se usucă.

PROPUN UN FILM DESPRE EMINESCU

Răspund și eu la cea de-a 7-a întrebare a anchetei pe care „Flacăra” a întreprins-o în rîndul spectatorilor de cinema. Doresc să se realizeze un film de mari proporții, avînd ca temă viața și opera celui mai mare poet român, Eminescu.

Mircea DUMITRESCU
Vîșeu de Sus,
reg. Maramureș

IARNĂ ÎN PLINĂ VARĂ..

Vă scrie responsabilă unei unități O.C.L. (Metalchimica), din Păltiniș — cunoscuta stațiune climaterică din Munții Cibinului. Unitatea noastră pune în vânzare, printre altele, și ilustrate cu aspecte din stațiune — din păcate însă un singur fel de ilustrate: o vedere de iarnă, chiar dacă sîntem în plină vară. Alte vederi nu ni se trimit pentru desfacere cu toată stăruința noastră. În sezonul trecut a fost la fel: sute și sute de ilustrate care redau Păltinișul acoperit de zăpadă iar pe străzile stațiunii, schiori (vedeți ilustrata de mai jos cu aspect de iarnă; în colțul din dreapta, cum

arată azi). Stocul de ilustrate cu care sîntem aprovizionați de bazele raionale de desfacere continuă să crească... Aceasta spre disperarea clienților noștri, respectiv a vizitatorilor. Ne este teamă că la iarnă ni se vor trimite spre vânzare aspecte de vară, dacă între timp se vor tipări asemenea vederi.

Sofia PILDNER
Păltiniș, reg. Bazașev

BAYREUTH ȘI SALZBURG

„Dorosc să cunosc cîte ceva din istoricul festivalurilor muzicale de la Bayreuth și Salzburg.”

M. CHEȚAN
student, București

Răspunde **RADU GHECIU**,
critic muzical.

În practica vieții muzicale a devenit curentă organizarea de „festivaluri”, manifestări reprezentative, consacrate de obicei unui compozitor sau unei tendințe artistice. Festivalurile de la Bayreuth și Salzburg sînt două dintre cele mai importante

festivaluri europene, și prezentarea lor alăturată stîrnește interes și pentru că Bayreuthul și Salzburgul oferă două profiluri diferite — și fundamentale — de manifestări artistice internaționale.

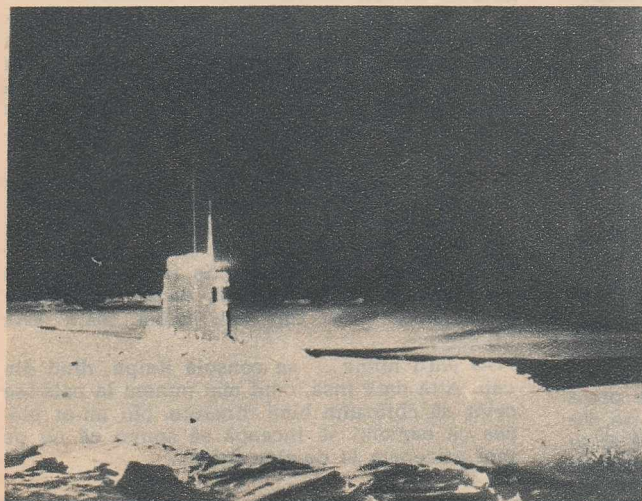
Festivalul de la Bayreuth își datorează existența dorinței compozitorului Richard Wagner de a-și clădi un teatru consacrat în exclusivitate reprezentării operelor sale. Piatra fundamentală a teatrului a fost pusă în 1872, clădirea a fost ridicată printr-o subscripție publică și primul festival a avut loc în 1876, teatrul inaugurîndu-se cu premiera mondială a tragediei „Inelul Nibelungilor”. Din atunci Bayreuth a devenit, așa cum și-o dorește compozitorul, un sanctuar al artei wagneriene. În fiecare an, în luna august, se adună în această localitate din Munții Bavariei cei mai buni interpreți a operelor lui Wagner, pentru a da un număr limitat de spectacole socotite drept modele de prezentare a lucrărilor marelui compozitor. Interpretarea muzicală a fost totdeauna de un nivel superior. Iar ceea ce privește regia și scenografia, respectul față de genul lui Wagner a dus la un fel de pietrificare, la păstrarea aproape neștirbită a montărilor din timpul vieții compozitorului.

Dacă Bayreuth este tipul festivalului „monotematic”, Salzburg i oferă exemplul unui festival eclectic. E adevărat, intenția inițială a creatorilor săi a fost de a-l omagia pe Mozart în orașul său natal. Acesta a fost ideea compozitorului Richard Strauss, a dramaturgului Hugo von Hofmannstahl și a regizorului Max Reinhardt, care în anii de după primul război mondial au inițiat festivalul de la Salzburg. Treptat, piatră de temelie a devenit extrem de variată; cu toate acestea, Mozart și Richard Strauss ocupă în fiecare un loc privilegiat. Festivalul de Salzburg, al cărui director este prezent Herbert von Karajan, se caracterizează prin varietatea manifestărilor și prin participarea a mare număr de artiști și ansambluri din diferite țări, alături de cei naționali gazdă. La Salzburg au spectacole de operă și de teatru, concerte simfonice și de cameră, taluri, seri de „serenade” în aer liber care evocă ceva din Salzburgul vremii lui Mozart.

Prestigiul de care se bucură interpretativă românească este refuzat și de faptul că unii dintre mijloacele noastre de frunte au fost înțepați să-și dea concursul la manifestările festivalului. Astfel, anul trecut unul dintre concertele simfonice fost dirijat de maestrul George Georgescu, avîndu-l ca solist pe lentin Gheorghiu revine la Salzburg de data aceasta împreună cu Ștefan Gheorghiu și Radu Aldulescu, trupa susține, sub titulatura „Trio român”, un concert de muzică de cameră.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să ceară: Lucia Rădulescu, el. Rîmniceu Sărat, str. 23 August; Natalia Drajmir, elevă, Buzău, str. Transilvan 79; teme diverse, ilustrate; Eug. Banța, centrul de radiofonicare Bujorești; Galați: literatură, cinema, ilustrații; Carol Crivăț, tehnician, com. Tătarani, Ploiești; ilustrații; Vic Adochitei, maestru mecanic, S.M. Dorohoi; teme diverse; B. Peșaru, com. Dumbrăveni, rn. Beșani; teme diverse; Ion Dușu, maestru mecanic, G.A.S. „Proșul”, Dorohoi; teme diverse; I. Mitru Mihăilescu și Constantin Neață, elevi, com. Lungulețu, rn. Cărlă, reg. București; filatelice, ilustrații; Lică Viteu, maestru meca G.A.S. Novirna, rn. Dorohoi; teme diverse, ilustrate; Gh. Mihart, cătuș, Reșița, O.M., bl. 2, cam. sport, ilustrate; Viorica Buna, v. București, str. M. Kogălnice 34, rn. 30 Dec.; ilustrate; Gh. I.

Un submarin acționat de energie nucleară, apărînd la suprafața Oceanului Arctic.

mitru, frezor, Roman, cartierul Cor-
dun : muzică, sport, ilustrate ; Elena
Beizan, elevă, Sibiu, str. Tribunei
11 : fizică, chimie ; Elena Cioranu,
elevă, Sibiu, str. Tribunei 15 : teme
diverse ; Romeo Dumitrescu, Bucu-
rești, student, bd. Independenței 290,
bl. B : teme diverse ; Gabriela Mo-
isescu, desenatoare, București-16,
str. Moinești 42, rn. 16 Febr. : ilus-
trate ; Florica Opreșcu, elevă, Buzău,
str. Gîrlași 43 bis : ilustrate ;
Petru Oniță, profesor, com. Somoș-
cheș nr. 562, rn. Ineu, reg. Crișana :
teatru, sport, tehnică, ilustrate ;
Elisabeta Sporea, elevă, Buzău, str.
Crinului 13 : ilustrate ; Maria Cră-
ciun, director cămin cultural, com.
Dolhești, rn. Fălticeni : muzică, ilus-
trate ; Dan Călinescu, tehnolog,
București, str. Ancuța Ilie 8, rn.
N. Bălcescu : teme diverse ; Gh. Va-
sile, tehnician, Tulcea, str. Babadag
65 : ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

IONEL PITIC, Intregalde, rn.
Alba. O serie dintre întrebările dv.
(I, V, VI, VII) privesc unele amă-
nunte din istorie pentru care ne-am
adresat unui specialist ; cînd vom
primi răspunsul vi-l vom transmite.

Întrebările II și III se leagă între
ele. Ambele privesc perioada de
descompunere a familiei Habsbur-
gilor. Împărăteasa Elisabeta a Aus-
tro-Ungariei (1837-1898), soția împă-
ratului Franz-Joseph, întru-
chi-pează în propriul ei destin destinul
întregii acestei familii : după ce
cumnatul ei, împăratul Maximilian
al Mexicului, a fost condamnat la
moarte și executat de un tribunal
revoluționar mexican ; după ce
cumnata sa, împărăteasa Charlotte,
a înnebunit ; după ce sora sa, du-
cesa d'Alençon, a ars de vie în
timpul unui incendiu ; și după ce
fiul ei, arhiducele Rudolf, moșteni-
torul tronului austro-ungar, s-a
sinucis la Mayerling (30 ianuarie
1898) — ea însăși a fost omorîtă
de către anarhistul italian Luc-
cheni ; dar faptul nu a avut loc în
Corfu, cum scrieți dv., ci la Ge-
neva. Luccheni a fost condamnat la
moarte și executat. În ce-l privește
pe arhiducele Rudolf, acesta a fost
găsit mort la Mayerling, într-un
castel de vînătoare, împreună cu
amanta sa, baroana Vecera. La șirul
acestor întâmplări trebuie adăugat
atentatul de la Sarajevo din iu-
nie 1914, cînd a fost ucis, de către
studentul sîrb Prinkip, arhiducele
Franz-Ferdinand, moștenitorul tronu-
lui Austro-Ungariei — eveniment ce
a marcat declanșarea primului răz-
boi mondial. Despre ce s-a pe-
trecur atunci revista noastră a scris
mai pe larg în nr. 23 și 24 din
acest an.

IV. Despre Traian Grozăvescu
vom publica un material special.

VIII. În legătură cu revoluția
burgheză din Franța s-au scris foarte
multe lucrări. La care vă referiți ?

VALENTIN RUSU, Brăila. Vă
mulțumim pentru completările ce ni
le trimiteți cu privire la viața lui
Alfred Nobel și la premiile Nobel.
Ele aduc încă o serie de amănunte,
dar nu schimbă cu nimic esența
celor publicate de noi. Or, în
această rubrică noi căutăm să fim
cît mai concizi.

LUPU VIOREL, Cluj. Strădaniile
dv. sînt demne de toată lauda.
Cînd veți considera că lucrarea va
fi pusă la punct, va trebui să vă
adresați Oficiului de Stat pentru
Invenții din București, str. Nuferi-
lor 24, rn. 16 Februarie.

STAN A. IONESCU, Călimă-
nești. Tematica pe care ne-o pro-
puneți nu intră în vederile noastre,
așa că e inutil să cheltuiți acit de
mulți bani pe fotografii. Cel mult
o singură fotografie, cu o scurtă
informație, ar ajunge să vadă lu-
mina tiparului. Dar și aceasta cu
condiția să fie o fotografie intere-
santă, iar informația să conțină
lucruri inedite.

I. **VĂLEANU**, Alexandria. Nu
demult a apărut într-o nouă ediție
admirabila lucrare a lui G. Căli-
nescu intitulată „Viața lui Mihail
Eminescu“. În această lucrare veți
afla tot ce doriți să știți despre
viața marelui nostru poet, inclusiv
despre dragostea lui pentru Vero-
nica Micle.

OVIDIU FELEZEU, Ineu. Adre-
sați-vă direct secretariatului Insti-
tutului de artă teatrală și cinemato-
grafică „I. L. Caragiale“ din Bucu-
rești, bd. Schitu Măgureanu 1, rn.
V. I. Lenin.

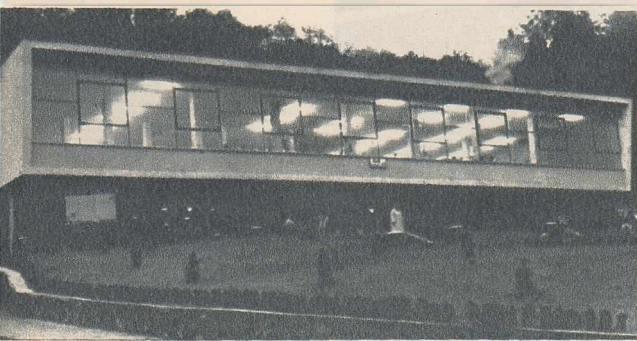
BUJOR LOBODĂ, T. Severin.
Datele pe care le cereți nu au fost
publicate, așa că nici noi nu vă pu-
tem ajuta să vă completați cifrele
statistice pe care le aveți.

DOINA GRUICI, Timișoara. Ați
cîștigat fără îndoială pariul : obi-
ceiul arderii de vie a văduvei o
dată cu incinerarea cadavrului so-
țului decedat se practica pe vremuri
de către membrii anumitor caste —
în număr de altfel destul de
restrîns — din India. Dar și acolo
acest obicei a dispărut de mult : el
a fost oficial interzis în anul 1829,
fiind însă practicat clandestin, pînă
la sfîrșitul secolului al XIX-lea. Așa
că... vă urăm, dv. și celorlalți nouă
colegi care ați cîștigat prinsoarea,
poftă bună la consumarea berii puse
în joc. Cum însă 100 de sticle sînt
cam prea multe pentru zece oameni
vă sfătuim să rezolvați consumarea
obiectului pariului în mai multe
reprize. Ba chiar ciocnind împreună
cu pierzătorii...

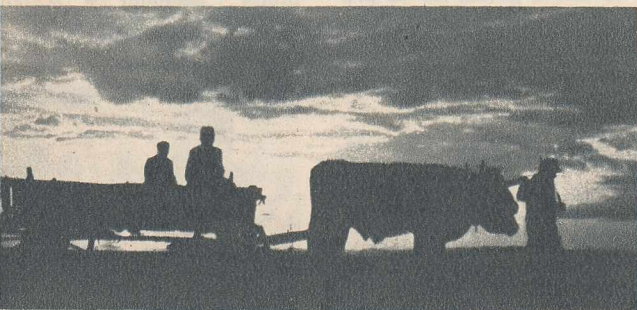
**TRAIAN TRIC ȘI MELINTON
MUNTEANU**, Cugir. Despre istori-
cul cinematografului românesc am
scris de mai multe ori, inclusiv în
această rubrică. În ce privește sta-
diul actual de dezvoltare a cinemato-
grafiei noastre, vă sfătuim să ci-
tiți materialele publicate în presă
cu prilejul Festivalului filmului ro-
mînesc, care a avut loc la Mamaia
între 21 și 28 iunie.

V. **SILVIAN**

DE LA CORESPONDENȚI

Un paralelipiped din beton și sticlă: noua cantină din stațiunea Sovata.
(C. Concu, Craiova)

Seara, spre casă. (Arpad Bartha, Leți, rn. Tg. Secuiesc)

UTILIZÎND LOȚIUNEA
„ORIGINAL“
PISTRUII
DISPAR
CA
PRIN
FARMEC

NOILE UNIFORME ȘCOLARE

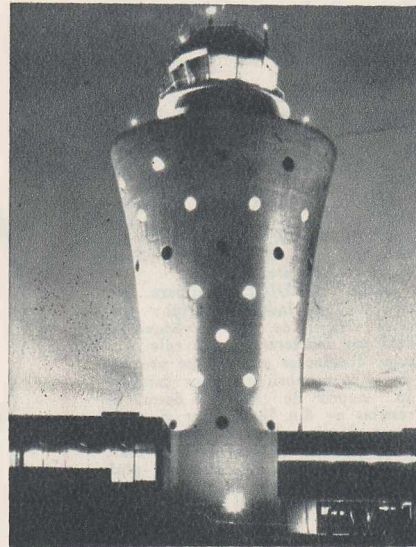
*Practice
comode
rezistente*

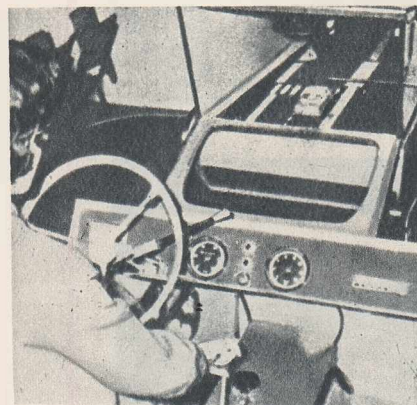
**SE POT CUMPĂRA
ȘI CU PLATA
ÎN RATE**

DIN TOATĂ LUMEA

Această mașină de scris cu aspect neobișnuit funcționează sub „dictarea” mașinilor de calcul și a sistemelor automate de control și conducere a proceselor industriale. Noile mașini cu comandă electrică „EUM-48” sînt produse de Uzina de mașini de scris portative din Moscova.

Importante lucrări de modernizare au fost efectuate la aeroportul newyorkez Laguardia. Costul lor este apreciat la 38 000 000 de dolari. Noul turn de control ultramodern al aeroportului amintește de aspectul unui donjon medieval.

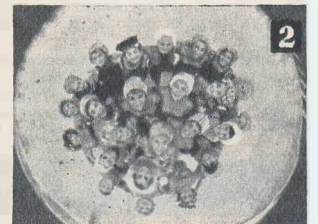
O școală de conducători auto din Berlinul occidental face antrenamentul elevilor fără a-i expune pericolului unor eventuale accidente. La volanul unei instalații aidoma unui vehicul, viitorii conducători auto trebuie să „sofeze” dintr-o... cabină, acționînd în raport cu situațiile cele mai diferite care apar pe un ecran aflat la mică distanță în fața „vehiculului”. În acest fel se înregistrează „în mers” reflexele viitorilor șoferi și se apreciază gradul lor de pregătire.

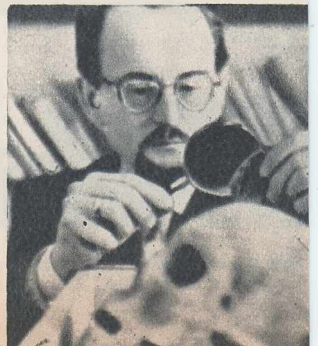
În cadrul unor cercetări efectuate în R. P. Mongolă, arheologul maghiar István Erdélyi a descoperit morminte cumane cu o vechime de aproape 2 000 de ani. Este vorba de o descoperire de mare interes istoric căci, după cum se știe, cumanii au populat cîndva răsăritul Ungariei. Vestigiile au fost transportate la Budapesta spre a fi studiate, după care vor fi retrimise în Mongolia.

Fotografia aceasta cu efect cromatic (foto 1) a fost luată la 5 cm de botul cîinului și care-l înfățișează. Obiectivul fotografic, cu deschidere mare, folosit la realizarea unei asemenea imagini, este cea mai nouă creație japoneză și se numește „Nikkor Fish-eye”. Montat la un aparat reflex de 24x35, obiectivul oferă o imagine circulară, la care se poate constata din fotografia nr. 2.

Pictorul american Roger Conklin, în vîrstă de 30 de ani pîctează instalat pe fundul acvarului marin de la Miami Tabloul la care lucrează e intitulat „Rechinul și scafan drul”. Dăm ca sigur faptul că rechinul a fost pictat din imaginație...

Cu prilejul celei de-a XX-a aniversării a eliberării României de sub jugul fascist, la Moscova a fost organizat Festivalul filmului românesc. La deschiderea festivalului, care a avut loc în sala „Hudojestvenni” (în fotografie), au luat parte și cineaști români.

Flacăra olimpică, aprinsă în localitatea Olympia (Grecia), a pornit spre Tokyo.

Datorită luptelor violente care continuă să se desfășoare în Congo între răsculași și trupele guvernamentale, în numeroase localități domnește starea de alarmă.

Participante ale mișcării pentru pace din orașul Bremen (R. F. Germană) au organizat o campanie de stringere de semnături împotriva înarmării R.F.G. cu arma atomică și pentru realizarea unei zone denuclearizate în Europa.

Aspect de la expoziția consacrată istoriei Rezistenței franceze și eliberării Parisului deschisă recent la „Hôtel des Invalides” din capitala Franței. Parcurgând expoziția, vizitatorii primesc explicații prin intermediul unor receptoare portative.

„Să nu fie rupte relațiile cu Cuba”, „Să fie lărgite relațiile cu Cuba”. Cu aceste lozinci au demonstrat numeroși cetățeni din Montevideo, capitala Uruguayului, sprijinind astfel poziția țării lor care în cadrul conferinței Organizației statelor americane s-a opus adoptării de sancțiuni împotriva Cubei.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744.

ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei.

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI.

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.

MACHETA : Ion Vulpescu.

**COMBINATUL SIDERURGIC REȘIȚA
PRODUCE ȘI LIVREAZĂ**

- profile laminare grele, mijlocii și fine,
sine de material de cale ferată
- bandaje și discuri pentru roți de cale
ferată
- tabla mijlocie și grosă și platbenzi
- semifabricate din oțeluri carbon și aliate

REȘIȚA

